

πὸν διὰ τὴν ἡμετέραν ἀνάγκην ἀλλὰ διὰ τὴν ἀντιθέσιν ὀλίγον κατ' ὀλίγον. Λοιπὸν ἡ ἀντιθέσις πρέπει νὰ ἐπιζητηθῇ διὰ τοῦτο βλέπετε, ὑπάρχει καὶ νόμος ὅτι νὰ κατατίθενται καὶ παρέχουν ὡφέλειαν ἐκ τοῦ τόκου, διότι ἄλλως δὲν ἔθελον ἐκτελέσει τὸ σκοπὸν τῶν. Ὁ σκοπὸς εἶναι ν' ἀνταμειφθῶν ἐκείνους τοὺς δυστυχεῖς, οἱ ὅποιοι θὰ λάβουν ἀνάγκην ἀμοιβῆς. Ὁ νόμος λοιπὸν, βλέπετε, ὅτι εἶχεν ὑπ' ὄψιν τὰ κεφάλαια αὐτὰ νὰ μὴ μένουν στάσιμα, νὰ κατατίθενται ἐπὶ τόκῳ ῥητῶ εἰς μικρὰ ποσά, διότι ἐνόμιζεν, ὡς ἐκασφαλίστικόν αὐτό. Ἀλλ' ὅταν ἡ τράπεζα παρέχῃ ἕνα πολὺ μικρὸν τόκον 4 0|0, θέλετε κατὰ προτίμησιν νὰ μὴ προτιμηθῇ διὰ τὸ συμφέρον αὐτοῦ τοῦ ταμείου τὸ προσφερόμενον ὡς τόκος 8 τοῖς 0|0 ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου; καὶ ἔχει περισσοτέραν ἀσφάλειαν ἡ τράπεζα ἀπὸ τὸ δημοτικὸν ταμεῖον; Ἡ τράπεζα δὲν ἔχει, καὶ ἦλθε περίστασις καθ' ἣν ἐχρεωκόπει ἑαυτὴν ἐν τῇ κυβερνήσει δὲν ἔρχετο νὰ δώσῃ καὶ πρὸς αὐτὴν ἀναπληρωτικὰ εἰς αὐτήν.

Α. ΚΡΕΣΤΕΝΙΤΗΣ. Ἀνατολὴν 30 ἡμερῶν ἔκαμε.

ΚΑΛΑΙΦΡΟΝΑΣ. Ἐξ μῆνας ἔκαμεν. Ἦλθεν ἡμέρα ὅπου τὸ χρεώγραφο τῆς δὲν ἤδυνήθη νὰ ἐξωλέσθῃ καὶ ἀναγκάσθησαν τότε αἱ Βουλὴ καὶ κυρώσων νόμον, διὰ τοῦ ὁποῖου ἔλαγον δὲν παραβιάζεται ἡ τράπεζα, εἰ μὴ μετὰ ἕξ μῆνας νὰ ἐξαργυρώσῃ τὸ χαρτονόμισμά της. Λοιπὸν δὲν εἶναι ἀσφαλίστέρα ἡ τράπεζα, καὶ μάλιστα τώρα, καὶ τοῦτο εἶναι παρελθόν, ἀλλ' ἔχομεν τοιαῦτα παρελθόντα. Ἦλθε δὲ περίστασις, καθ' ἣν ἡ κυβερνήσις καλῶς ἐπράξε νὰ πάρῃ τὰ χρήματα τοῦ ταμείου διὰ τὰς ἀνάγκας της, διότι ὅταν δὲν ὑπάρχῃ ἔθνος, δὲν ὑπάρχει κατάστασις. Ποῦ στέκονται τὰ εὐεργετικά χρήματα; Ἡ βία εἶναι τὸ δῆμόσιον καὶ κανεὶς δὲν ἠδικήθη ἀπὸ τὸ δῆμόσιον, ὅχι κατὰ τὸν παρελθόντα ἀγῶνα ἀλλὰ τώρα. Τὰ δικαστήρια τοὺς δικαιοῦν καὶ μετὰ τὸ περισσώτερον, καὶ καταγρήσεις καὶ ἀρπαγαὶ γίνονται κατὰ τοῦ δημοσίου, ὅχι δὲν εἶναι ἀσφαλὲς τὸ δῆμόσιον.

ΓΟΥΒΕΛΗΣ. Ὑπάρχει καὶ ἡ πραγματικὴ ἀσφάλεια τῆς ὑποθήκης.

ΜΙΑΗΣΗΣ. Κύριε νομικὴ, ὅταν λέγῃ ὁ νόμος δὲν διατίθενται, ἐννοεῖ οὔτε ἐπὶ ὑποθήκῃ, οὔτε ἐπὶ ἄλλῃ τινὶ ἀσφαλείᾳ. Ὁ νόμος θέλει καταθέσιν καὶ ὅχι διαθέσιν. Αἱ δύο δὲ αὗται λέξεις γραμματικῶς μὲν κατὰ μίαν πρόθεσιν διαφέρουν, κατ' οὐσίαν ὁμῶς διίστανται ἐκ διαμέτρου, διότι ἡ μὲν διαθέσις συνεπάγεται τὴν διαχείρισιν, ἡ δὲ παρακαταθήκην τὴν ἀποκλείει.

Κ. ΠΕΤΣΑΛΗΣ. Νομίζω ὅτι δὲν ἐννοεῖτε καλῶς τὸν νόμον ὁ κ. Μίλητης, ὁ ἀξίωτος συναδελφός μου. Ὁ νόμος ἀπαγορεύει εἰς τὴν κυβερνήσιν νὰ διαθέσῃ, ἀλλ' εἰς τὸ ἠθικὸν πρόσωπον δὲν ἔμπορῶν ν' ἀραιεῖται τὸ δικαίωμα τοῦ συναλλάττεσθαι. Ὁ τρόπος κατὰ τὸν ὁποῖον ἐξασκῇ τὰ δικαιώματα αὐτὰ ἐν ἠθικῶν πρόσωπον, κατεργάζεται ἀπὸ τὸ καταστατικόν. Ἐδῶ δύο πράγματα συγχύζουν, τὸ δικαίωμα τῆς κυβερνήσεως καὶ τὸ δικαίωμα τοῦ ἠθικοῦ προσώπου. Λέγει ὁ νόμος ὅτι τὸ ἠθικὸν πρόσωπον δὲν δύναται νὰ συναλλάχῃ; Ὅχι· ἔθελεν εἰπεῖ παραλογισμὸν ὁ νόμος, καὶ παραλογισμοὺς οἱ νομοθέται δὲν κάμνουσιν. Τὰ ἠθικὰ πρόσωπα ἔχουν τὰ δικαιώματα τὰ ἐνεργητικά καὶ παθητικά. Εἰς τὴν Κυβέρνησιν δὲν ἔθελε νὰ δώσῃ ἀμεσὸν ἐξουσίαν νὰ διαθέσῃ τὰ χρήματα τοῦ ἀπομαχικοῦ ταμείου, ἀλλ' αὐτὸ τὸ ἠθικὸν πρόσωπον δύναται ἐλευθέρως νὰ διαθέσῃ.

ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ. Κύριε πρόεδρε, τὸ ζήτημα αὐτὸ ἔχομεν φέρει καὶ ἄλλοτε ἐνώπιον τῆς Συνελεύσεως, νομίζω, καὶ ἂν δὲν μὲ ἀπατᾷ ἡ μνήμη, μετὰ τοῦ κ. προέδρου τότε ἠγωνίσθημεν συμφώνως κατὰ τῆς αἰτήσεως τοῦ νὰ διαθέσῃ αὐτὰ τὰ χρήματα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Μάλιστα, ἡ Κυβέρνησις ὁμῶς...

ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ. Ἡ Κυβέρνησις τὰ ἔθελε τότε διὰ νὰ ἐνεργήσῃ τὴν δαίνα ὑπερεῖαν ἡ Κυβέρνησις τὰ θέλει τὴν διὰ

ἄλλαν ὑπερεῖαν. Τότε ὁ κ. πρόεδρος λίαν εὐγλωττῶς, ὅπως εἶναι γνωστὸν, ὅτι λίαν εὐγλωττῶς ὁμιλεῖ, λίαν εὐγλωττῶς ἐπολέμησε αὐτὸ τὸ μέτρον, καὶ ἐνθυμούμαι, λέγων ταῦτα πρὸς ἀπάντησιν τοῦ ὑπουργοῦ τῶν ἐξωτερικῶν, ὅτι εἶπεν, ὅτι οἱ διευθύνοντες τὸ ταμεῖον ὅτι τότε ἦσαν ἐναντίοι, ἀλλ' ἀφοῦ ὁ νόμος ἦλθεν καὶ ἡ Κυβέρνησις τὸ ἀπῆται, οἱ διευθύνοντες ὑπέκυψαν. Ἡμποροῦν οἱ ὑπάλληλοι οἱ ἐνεργούντες ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ ὑπουργοῦ ν' ἀνταχθῶσι; Ὅχι· ἀμφοσθενεῖται ἐν ἡμποροῦν νὰ διαθέσῃ τὰ χρήματα αὐτὰ, τὰ ὅποια δὲν διοικεῖ, οὔτε διαχειρίζεται ἡ διευθύνουσα ἐπιτροπὴ ὡς σωματεῖον ἢ ἠθικὸν πρόσωπον, ἀλλ' ὡς ἀπλοὺς θεματοφύλαξ. Ὁ νόμος εἶναι μία συμφωνία μετὰ τοῦ διαφόρου μετόχου νὰ συνεπάρουν τὰ χρήματά των, διὰ νὰ χρησιμεύσουν εἰς ὁρισμένον σκοπὸν, καὶ ὑπ' αὐτὸν τὸν ὅρον καταθέτουν τὰ χρήματά των οἱ ναῦται. Ἡ διαχειρίζουσα ἐπιτροπὴ δὲν εἶχε δικαίωμα νὰ διαθέσῃ τὰ χρήματα αὐτὰ, νομίζω τοῦτο ἐναντίον καὶ τῆς ἐννοίας καὶ τοῦ πνεύματος τοῦ νόμου. Ἀλλ' ἐκτός τούτου ὑπάρχει καὶ ἄλλος λόγος λίαν σπουδαῖος, ὑποστηρίζων τὴν ἰδέαν μας. Αὐτὰ εἶναι χρήματα τῶν ναυτῶν, κατ' ἀνάγκην λοιπὸν πρέπει νὰ χρησιμεύσουν ὑπὲρ τῶν ναυτῶν καὶ κανεὶς δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ πάρῃ τὴν περιουσίαν αὐτὴν καὶ νὰ τὴν διαθέσῃ ὅπως θέλῃ. Ὁ κ. ὑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν λίαν ὀρθῶς, μολοντάς εἰς μερικά θὰ διαφωνήσω, ὑπέβαλε νομοσχέδιον, καθ' ὃ τὰ χρήματα αὐτὰ θὰ χρησιμεύσουν εἰς τὸ ἐξῆς, ἵνα δανειζώνται οἱ ναῦται. Τὸ νομοσχέδιον αὐτὸ εἶναι λογικὸν σκοποῦν τὰ χρήματα αὐτὰ νὰ χρησιμεύσουν δι' ἀνάγκην τῶν ναυτῶν. Τώρα ἔρχεται τὸ νομοσχέδιον, τὸ ὁποῖον εἶναι ἐντελὲς ἀτοπον, διότι δι' αὐτοῦ θὰ ἀγοράσουν οἰκίαν.

ΤΡΙΓΓΕΓΑΣ. Μὰ δὲν εἶπαί ποτε ῥητῶς, ὅτι τὸ δάνειον θὰ γίνῃ ἀπὸ τὸ ναυτικὸν ταμεῖον.

ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ. Ἡ κυβερνήσις ἀντιρᾷ πρὸς ἐαυτὴν ζητοῦσα τὰ χρήματα τῶν ναυτῶν νὰ μὴ χρησιμεύσουν ὑπὲρ τῶν ναυτῶν καὶ νὰ μὴ ἔχουν τὸ δικαίωμα οἱ ναῦται ν' ἀπαιτήσουν τὰ χρήματά των νὰ μὴ δοθῶν εἰς οὐδὲνα ἄλλον σκοπὸν ἐν ὅσῳ ἔχουν ἀνάγκην αὐτοὶ νὰ λέγουν ὁμῶς θέλομεν νὰ πάρωμεν τὰ χρήματά σας ν' ἀγοράσωμεν οἰκίαν, αὐτὸ εἶναι ἀντίφρασις, τὴν ὁποίαν ἡ Βουλὴ δὲν πρέπει νὰ παραδεχθῇ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ἐπιμένετε, κ. Βουλευτὰ Ἑρμιονίδος, εἰς τὴν τροπολογίαν σας.

ΜΙΑΗΣΗΣ. Ἐπιμένω! Πῶς ὅχι, κ. πρόεδρε, ἀφοῦ τότε συνέχισαν ἐγὼ ἐν αὐτῇ;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ὁ κ. Βουλευτὴς Ἑρμιονίδος ἔκαμε τὴν ἐξῆς τροπολογίαν, νὰ διαγραφῶσιν αἱ λέξεις αἵτε μετὰ τῶν παρ' ἡμῖν εὐεργετικῶν ταμείων.

ΚΑΡΑΛΙΒΑΝΟΣ. Ἐγὼ κάμνω τροπολογίαν «πλὴν τοῦ Ναυτικοῦ ἀπομαχικοῦ ταμείου».

ΜΙΑΗΣΗΣ. Καὶ ἐγὼ παραδέχομαι τὴν προσθήκην, προτείνων, νὰ προστεθῶν εἰς τὴν φράσιν αἵτε μετὰ τοῦ παρ' ἡμῖν εὐεργετικοῦ ταμείου, αἱ λέξεις «πλὴν τοῦ ναυτικοῦ ἀπομαχικοῦ ταμείου».

ΤΙΝΕΣ. Νὰ ἐρωτηθῇ ἡ Βουλὴ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Οἱ παραδεχόμενοι τὴν τροπολογίαν ἢ τὴν προσθήκην τοῦ κ. Μίλητη νὰ ἐγερθῶσιν (ἐγείρονται οἱ ὀλιγότεροι). Ἀπερίρρητα.

ΚΑΡΑΛΙΒΑΝΟΣ. Θέλομεν ὀνομαστικὴν κλήσιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Μὰ δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία· ἀπερίρρητα.

Θ. Α. ΖΑΪΜΗΣ. Δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως, κ. πρόεδρε, ἀφοῦ τὸ ἀπαιτοῦν.

ΚΑΡΑΛΙΒΑΝΟΣ. Πρέπει νὰ μάθῃ μίαν μεγάλην τάξιν τῆς Ἑλλάδος κατὰ πόσον φεῖδονται τῶν χρημάτων της.

ΤΙΝΕΣ ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ. Δὲν ἔμπορεῖ.

ΚΡΕΣΤΕΝΙΤΗΣ. Αἱ τράπεζαι δὲν δέχονται χρήματα δὲν τὰ λαμβάνουν περισσότερον ἀπὸ 5 0/0. Τὸ λιμενικὸν ταμεῖον Ἠλείας ἐδάνεισε τὴν Κυβέρνησιν 150,000, διὰ τὰς ὁποίας ἔχομεν ἔντοκα γραμμάτια, τὰ ὅποια δὲν θέλωμεν ἐξαργυρῶμεν. Εἶναι δυσπιστία ν' ἀποδίδωμεν κακὴν πίστιν εἰς τὴν Κυβέρνησιν· δὲν ἡ Κυβέρνησις χρεωκοπήσῃ, τότε ἀλλοίμενον ἀπὸ ἡμῶν· τί προδικασία εἶναι αὐτῇ; ὅ,τι θὰ περιστέσῃ ἀπὸ τὸν προϋπολογισμὸν δὲν θὰ χαθῇ. Ἐγὼ δὲ λέγω, ὅτι δὲν θὰ περιστέσῃ, διότι ὁ προϋπολογισμὸς καθε κοινούλιον τὸ ἔχει κατὰ κεφάλαιον καὶ ἄρθρον, ἐκτὸς ἂν φρονίσωμεν, ἂν χαλίσωμεν τὴν ὑπερσίαν, δηλαδὴ νὰ κάμωμεν ὥστε τὸ ἄλογον νὰ μὴ τρώγῃ καὶ νὰ ζῇ· ὅταν ἔλθῃ ἡ συζήτησις τοῦ προϋπολογισμοῦ, τότε βλέπομεν, ἂν θὰ περιστέσουσιν χρήματα καὶ πῶς θὰ διατεθῶν καὶ μήπως τὰ χρήματα ἐκεῖνα δὲν ἔχουν τόκον; δὲν ἐννοῶ διὰ τί προδικάζετε, ὅταν ἔχετε βεβαιότητα, ὅτι δὲν θὰ περιστέσουσιν χρήματα.

ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ. Δὲν ἔχομεν βεβαιότητα.

ΚΡΕΣΤΕΝΙΤΗΣ. Παρουσιάζονται τινες ἐνταῦθα ὡς οἰκονόμοι· ἕκαστος ἄς μὴ καταδικάζῃ τὸν ἄλλον, ἄς κρίνῃ τὸν ἑαυτὸν του, καὶ ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν του ἄς κρίνῃ τοὺς ἄλλους, ὡς πρὸς τὰς οἰκονομίας· ὅλοι πρέπει νὰ κάμωμεν οἰκονομίας, διότι ἄλλως εἴμεθα χαμένοι· ποιεῖν καὶ διδάσκειν, λέγει τὸ βετὸ· ὅσοι λέγουν τώρα τὰυτὰ πράγματα, ἐπρεπε νὰ τὰ κάμουν. Τώρα, κύριοι, ἂν δὲν κάμωμεν τὴν οἰκονομίαν ν' ἀγρῶσωμεν τὴν οἰκίαν θὰ ἐξοδίσωμεν πολὺ περισσότερα, ἀπ' ὅ,τι ἐπρόκειτο νὰ δώσωμεν, διότι καὶ τὰ ἐνοίκια ἔχουν τόκον. Ἐνταῦθα πολλοὶ θέλουν νὰ ὁμιλοῦν χωρὶς νὰ ἴδουν πρότερον τὰ πράγματα· ἐσηκώσαμεν βλέπω τὴν κοδιὰ χωρὶς νὰ ἴδωμε τὸ ποτάμι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ὁ κ. Μίλητος ἔκαμε πρότασιν ἀναβολῆς.

ΜΙΑΗΣΗΣ. Ἐπεθύμουν ν' ἀκούσω τὸν κύριον ὑπουργόν, ἐπεθύμησα τοὺς λόγους, διὰ τοὺς ὁποίους ἀποκρούει τὴν ἀναβολήν.

ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΝΑΥΤΙΚΩΝ. Δὲν θέλω.

ΛΕΚΑΣ. Παρακαλῶ καὶ ἐγὼ τὸν κ. ὑπουργόν νὰ λάβῃ τὴν καλοσύνην, ἔαν ᾖ δυνατόν, ν' ἀντικρούσῃ τὴν ἰδίαν μου κατὰ πόσον δὲν εἶναι ὀρθή, καθόσον ἐροῦν τὴν συγχώνευσιν τῶν δύο σχολῶν.

ΤΡΙΓΓΕΤΑΣ (ὑπουργὸς Ναυτικῶν). Ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνος ὁ καιρὸς, τότε θέλωμεν συζητῆσαι κατὰ πόσον ἔχετε δίκαιον ἢ ἀδίκον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ἐρχεται ἡ πρότασις τῆς ἀναβολῆς. Προτείνει ὁ κ. Μίλητος· ἐν' ἀναβολῇ ἢ ἐπιφύρῃ τοῦ προκειμένου νομοσχεδίου, μέχρι τῆς ἐπιφύρσεως τοῦ προϋπολογισμοῦ. Οἱ παρδεχόμενοι τὴν πρότασιν τῆς ἀναβολῆς νὰ ἐγερῶσιν (ἐγείρονται οἱ ὀλιγώτεροι). Δὲν παρδέχθη. Λοιπὸν τὸ νομοσχέδιον.

Ἀρθρ. α'. Ἐπιτρέπεται εἰς τὴν Κυβέρνησιν ν' ἀγοράσῃ ἔντοκα οἰκῆμα·...

ΜΙΑΗΣΗΣ. Ἐδῶ πρέπει νὰ ὁρισθῇ ποῖον οἰκῆμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Εἶναι καὶ τὸ β'. ἄρθρον.

ΜΙΑΗΣΗΣ. Πρέπει ἐδῶ νὰ τεθῇ, καὶ ὅχι εἰς τὸ β'. ἄρθρον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Λοιπὸν εἰπιτρέπεται εἰς τὴν Κυβέρνησιν ν' ἀγοράσῃ τὴν ἐν Ἀθήναις κειμένην παρὰ τῇ κήπῳ τοῦ ὑπουργείου τῶν οἰκονομικῶν οἰκίαν τοῦ ἰω. Σουλίστα, ὅπως χρησιμεύσῃ εἰς δημόσιον γραφεῖον τοῦ ἐπὶ τῶν Ναυτ. ὑπουργείου. Ὑπάρχει ἀντίρρηση;

ΠΟΛΛΟΙ. Ὁχι.

ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ. Μίαν παρατήρησιν. Ἡμπορεῖ μεθόριον νὰ χρησιμεύσῃ εἰς ἄλλην ἀνάγκην. Δημόσιον γραφεῖον ἀπλῶς.

ΖΑΪΜΗΣ. Μάλιστα, οὗτο εἶναι ὀρθόν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Λοιπὸν εἰς δημόσιον κατὰστημα.

Ἐστὶ ἀντίρρησιν τις;

ΠΟΛΛΟΙ. Ὁχι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ἡ Βουλὴ παρδέχθη.

Ἀρθρ. β'. Πρὸς ἀγοράν τοῦ οἰκῆματος αὐτοῦ, ἡ Κυβέρνησις δύναται νὰ συνομολογήσῃ δάνειον ἐπὶ τόκῳ οὐχὶ μείζονι τῶν 8 τοῖς 0/0, εἴτε μετὰ τράπεζας, εἴτε μετὰ τῶν παρ' ἡμῖν εὐεργετικῶν ταμείων, εἴτε μετὰ ἰδιωτῶν καὶ ἐπὶ ὑποθήκῃ τοῦ ἀγορασθέντος οἰκῆματος.

ΜΙΑΗΣΗΣ. Ἐγὼ προτείνω νὰ διαγραφῇ ἡ φράσις, εἴτε μετὰ τῶν παρ' ἡμῖν εὐεργετικῶν ταμείων καὶ ἀναφέρωμαι εἰς τὰς παρατηρήσεις, αἵτινες ἐγένοντο εἰς τὴν συζήτησιν τῆς ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου. Φρονῶ, ὅτι τὰ χρήματα πρὸς ἀγοράν τοῦ οἰκῆματος δὲν πρέπει νὰ λάβῃ ἡ Κυβέρνησις ἀπὸ τῶν εὐεργετικῶν ταμείων, καὶ ἰδίως ἀπὸ τῶν ναυτικῶν ἀπολαχικῶν ταμείων.

ΚΡΕΣΤΕΝΙΤΗΣ. Καὶ ἐγὼ φρονῶ, ὅτι αὐτὰ τὰ χρήματα πρέπει νὰ τοκίζωνται διὰ νὰ αὐξάνων.

ΚΑΡΑΛΙΒΑΝΟΣ. Καὶ ἐγὼ λέγω, ὅτι αὐτὰ τὰ χρήματα δὲν ἀνήκουν παρὰ εἰς τοὺς ναυτικούς, δὲν πρέπει νὰ τὰ πειράζων.

ΤΡΙΓΓΕΤΑΣ. Δὲν τὰ πειράζων, αὐξάνει ὁ τόκος.

ΜΙΑΗΣΗΣ. Θαυμάζω μὲ τὸν κ. Κρεστενίτην, ὅστις ὁμολογούμενος εἶναι κοινोδουλευτικὸς ἀνὴρ καὶ ἐγγράσιος εἰς τὸν κοινοδουλευτικὸν βίον. Ἐγὼ τὸ δικαίωμα νὰ προτείνω· ὁ δὲ κ. Κρεστ νίτες, ἔαν ᾖ ἐναντίας γνώμῃς, δύναται νὰ καταψηφίσῃ τὴν πρότασίν μου, ἀλλ' ὅχι καὶ νὰ μοὶ ἀρνήσῃ τὸ δικαίωμα τῆς προτάσεως. Λοιπὸν προτείνω νὰ διαγραφῇ ἐκ τοῦ β'. ἄρθρου ἡ φράσις εἴτε μετὰ τῶν παρ' ἡμῖν εὐεργετικῶν ταμείων, διότι καὶ ἐγὼ, κ. πρόεδρε, φρονῶ, καὶ πολλοὶ ἐν τῇ Βουλῇ, ὅτι ἡ Κυβέρνησις, οὔτε δύναται, οὔτε πρέπει νὰ λάβῃ δάνειον ἀπὸ τὰ κεφάλαια τῶν εὐεργετικῶν ταμείων, διότι τὰ κεφάλαια τῶν ταμείων τούτων δυνάμει β' τοῦ νόμου δὲν δύνανται νὰ διατεθῶσιν εἰς οὐδεμίαν ἄλλην δημοσίαν ἀνάγκην, ἀλλὰ κατατίθενται εἰς τράπεζαν τινὰ πρὸς φύλαξιν.

ΝΙΚΟΛΑΪΜΟΣ. Ἐγὼ ἔκαμα πρότασιν, ὅτι ὑπάρχει νόμος καὶ προσδιορίζει.

Θ. Π. ΔΗΜΗΤΡΙΑΝΝΗΣ (Ὑπουργὸς Ἐξωτερικῶν). Ἐάν ἐπρόκειτο ἡ συζήτησις νομοσχεδίου, διὰ τοῦ ὁποίου ἡ Κυβέρνησις εἴχεται ἀπὸ τὸ κοινούλιον τὴν ἀδίκην διὰ νὰ ἀρπάσῃ τὰ χρήματα εὐεργετικῶν τινος ταμείων, εὗρισκον πολλὰ εὐλόγους τὰς ἀντιρρήσεις, αἱ ὁποῖαι ἐγένοντο ἀπὸ τοὺς κύριους. Ἀλλὰ δὲν πρόκειται περὶ τούτου· πρόκειται διὰ τοῦ νομοσχεδίου τούτου νὰ δοθῇ ἀδίκην εἰς τὴν Κυβέρνησιν νὰ συνομολογήσῃ δάνειον ἐκούσιον, εἴτε μετὰ τράπεζαν, εἴτε μετὰ εὐεργετικῶν ταμείων, εἴτε μετὰ ἰδιωτῶν, καὶ τὸ δάνειον τότε μόνον θὰ συνομολογήσῃ, ὅταν οἱ προϊστάμενοι, κατὰ τὰ καταστατικά τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ἐγκειμένα τῶν ταμείων τούτων, θέλουν ἴσως νὰ συνομολογήσων τὸ δάνειον τοῦτο.

ΚΑΡΑΛΙΒΑΝΟΣ. Λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ κάμω τὴν παρατήρησιν εἰς τὸν κ. ὑπουργόν τῶν ἑξωτερικῶν, ὅτι καὶ ἄλλοτε ἐλήφθησαν ἐκ τῆς Κυβερνήσεως χρήματα ἀπ' αὐτὸ τὸ ταμεῖον, μολοντό δὲν τὸ ἐπείρεπον τὰ καταστατικά. Αἱ αὐτὸν τὸν λόγον, καὶ ἐπ' αὐτὸν τὸν φόβον ὁρμώμεθα σήμερον νὰ κάμωμεν αὐτὰς τὰς παρατηρήσεις· διότι γνωρίζομεν ἀκόμη ὅτι τοιαύτη εἶναι ἡ διάθεσις, αὐτὴ εἶναι ἡ πρόθεσις, τὰ χρήματα νὰ ληρθῶν παρὰ τοῦ Ναυτ. ἀπολαχικοῦ ταμείου· τῶν χρημάτων αὐτῶν ἔχομεν ἀπόλυτον ἀνάγκην ἡμεῖς οἱ ναῦται, καὶ μάλιστα ὁ κ. ὑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν, πρέπει νὰ τὸ λάβῃ πολὺ ὑπ' ὄψιν, ἀφοῦ ὁ ἴδιος ἀναγνώρισε τὴν ἀνάγκην καὶ ἔφερε πρὸ μικροῦ Νομοσχεδίου περὶ συστάσεως τῆς Ναυτ. Τράπεζας.

ΚΑΛΛΙΦΩΝΑΣ. Κύριε Πρόεδρε, τὰ εὐεργετικά ταμεῖα εἶναι ἰσόβια, ἐπομένως πρέπει νὰ ᾖναι πρόνοια καὶ περὶ τῆς ἐξασφαλιστικῆς των, καὶ περὶ τῆς πολλαπλασιαστικῆς καὶ αὐξήσεως των. Τὰ εὐεργετικά ταμεῖα δὲν ἐγένοντο διὰ τὸν σκο-

τὸν τόκον, τὸν ὅποιον λαμβάνουσιν ἐκ τῆς ἐθνικῆς ἢ ἐξ ἄλλης τραπέζης, εἰς τὴν ὁποίαν δύνανται νὰ καταθέσωσιν τὰ χρήματά αὐτῶν. Αὐτὰ τὰ ὀλίγα εἶχον ν' ἀντιτάξω εἰς τὰς παρατηρήσεις τοῦ κυρίου Κουμουνδούρου.

ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ. Τὸ ὑπουργεῖον ὑπέβαλεν ἕνα προϋπολογισμόν, τὸν ὅποιον ἐμβαίως θεωρεῖ ἀκριβῆ καὶ ἀληθῆ· δὲν πρόκειται τώρα τί φρονοῦμεν ἡμεῖς, ὅτι φρονοῦμεν θὰ τὸ εἰπώμεν. Κατὰ τὸν προϋπολογισμόν αὐτὸν τὸ ὑπουργεῖον δύνανται νὰ οἰκονομήσῃ ἀκινδύνως καὶ χωρὶς ἐλάττωσιν τῆς ὑπερσίας, ἀπὸ τὸ ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν, τὸ ποσόν, τὸ ὅποιον ζητεῖ διὰ τὴν ἀγορὰν τοῦ καταστήματος. Ἄς περιμένωμεν νὰ συζητήσωμεν τὸ πρᾶγμα καὶ θίγωμεν τοὺς ἀποδείξει, ὅτι ἀπὸ τὸν προϋπολογισμόν δύνανται νὰ οἰκονομήσῃ τὸ ποσὸν τῆς οἰκίας, ἀρκεῖ νὰ ἐλαττώσῃ 50 ὑπολογιστὰς ἀχρήστους.

ΤΡΙΓΓΕΤΑΣ (ὕπουργός Ναυτικῶν). Παραλάβωμεν 150.

ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ. Σαί, εἴχετε τὸ δικαίωμα νὰ τοὺς ἐλαττώσῃτε εἰς 100.

ΛΕΚΑΣ. Κύριοι, ἐπὶ τοῦ προκείμενου ζητήματος πρὸ πολλῶν ἡμερῶν ἀπεφάνθην, ὅτι ἡ οἰκία συμφέρει ν' ἀγορασθῇ καὶ μὲ τὸ ζητούμενον ποσόν. Σήμερον πρόκειται περὶ τοῦ τρόπου τῆς πληρωμῆς· δὲν θίλω νὰ θίξω ποσῶς τὴν γοργὴν τοῦ ἄν ἔν ἔθνος πρέπη νὰ διοικηθῇ διὰ δανείων· πόσα δάνεια ἔκαμεν ὁ ἀρχηγὸς τῆς παρούσης κυβερνήσεως, πόσα ὁ τῆς ἄλλης καὶ τῆς προγενεστέρης· θίλω νὰ φέρω τοὺς ἀντιμαχομένους εἰς ἕνα συμφέτασμον καὶ διὰ τὰ μνηστῶν τὸν φίλον μου κ. Ἰακωβάτον, ὁ ὅποιος διὰ τῆς εὐφυΐας τοῦ πράγματι μᾶς ἔδωκε μέσα τινα κατὰ τῆς καλπονοθεύσεως, θίλω σὰς εἶπαι ὀλίγα τινα. Ἐγὼ πιστεύω, ὅτι διὰ τοῦ ἰδίου προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν ναυτικῶν, μὲ μικρὰς οἰκονομίας, ὅτι δύνανται ν' ἀνευρεθῇ τὸ μέρος τῆς πληρωμῆς τῆς οἰκίας ἀνευ νέας δαπάνης.

Εἰς τὴν πόλιν τοῦ Πειραιῶς ἔχομεν σχολαῖον στρατιωτικόν, τοῦ ὁποίου τὸν διοργανισμόν πρόκειται νὰ συζητήσωμεν. Ἐν τῇ σχολῇ αὐτῇ παραδίδονται ἡ Ἑλληνικὴ καὶ Γαλλικὴ γλῶσσα, τὰ μαθηματικά καὶ λοιπὰ ὁ στρατιώτης, κύριοι, εἶναι εἰς καὶ ἀδιαίρετος, τόσον τῆς ξηρᾶς καθὼς καὶ τῆς θαλάσσης· πειθαρχία εἰς τὴν μίαν σχολὴν, πειθαρχία εἰς τὴν ἄλλην, τὰ προκαταρκτικὰ μαθήματα σχεδὸν τ' αὐτὰ, δὲν διαφέρει ὁ ἀξιωματικός τοῦ ναυτικοῦ ἀπὸ τὸν τοῦ πυροβολικοῦ, καὶ τὸν τοῦ μηχανικοῦ, παρ' ἑκτὸς μερικῶν ὅλων διόλου ἰδίων μαθημάτων· τὰς πλείστας τῶν γνώσεων τοῦ ἀξιωματικοῦ τοῦ μηχανικοῦ πρέπει νὰ τὰς ἔχῃ ὁ ἀξιωματικὸς τοῦ ναυτικοῦ μὲ τὴν προσθήκην γνώσεων τῆς κυβερνητικῆς καὶ τῆς ναυτικῆς. Ἄν, σὰς παρακαλῶ, συμπεριλάβωμεν τὸ κονδύλιον, τὸ ὅποιον εἶναι προσδιορισμένον, εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν διὰ τὴν ναυτικὴν καὶ μεταφέρωμεν τοὺς νέους αὐτῆς εἰς τὴν στρατιωτικὴν σχολὴν ἐπὶ τρία ἢ τέσσαρα ἔτη, θὰ γίνοντο ἀριστοὶ στρατιῶται, καλοὶ πυροβολισταί, καλοὶ μαθηματικοί· ἂν δὲ ἀκολουθῶς τεθῶσι δύο ἢ τρεῖς καθηγηταὶ τῆς ναυτικῆς κτλ. ἐπὶ τοῦ δρόμου τοῦ Μεσολογίου ἢ ἑτέρου πλοίου ἱστιοπόρου καὶ σταλῶσιν εἰς τὸν Ἰόνιον εἰς ἕνα ἢ δύο ἔτη θὰ γίνοντο ἀριστοὶ ναῦται καὶ ναυτικοί. Προτί νὰ ἔχωμεν διπλὰ σχολαῖα, διπλῶς καθηγητὰς, ἕνα τὸ ἔθνος εἶναι ἕν καὶ τὸ ταμεῖον ἕν; Δι' αὐτοῦ τοῦ μέτου φρονῶ, ὅτι δυνάμεθα νὰ ἔλθωμεν εἰς τὸν προκείμενον σκοπόν. Τί ἀκόμη, κύριοι; ἵνα πεισθῇτε ὅτι λέγω πράγματα καὶ ὄχι λόγια, προσθέτω ὅτι οἱ εἰδημονέστεροι τῶν ἀνωτέρων ἀξιωματικῶν τοῦ ναυτικοῦ, ὁ Σταματέλος, ὁ Πιπίνος, ὁ Κοκονέλης κλπ. οἵτινες προκαταρκτικῶς ἐδιδάχθησαν εἰς τὴν στρατιωτικὴν σχολὴν μεταδάντες δὲ ἐν ἡ δύο ἔτη εἰς τὸ Τουλὼν ἐγένοντο ὅποιοι εἶναι ναυτικοί. Βλέπετε λοιπὸν ὅτι διὰ τῆς συμπτώσεως αὐτῆς ἡ τῆς συγχωνεύσεως ἔχομεν σπουδαίαν οἰκονομίαν. Προβάνω προ-σέτι νὰ λύσω καὶ μίαν ἀπορίαν· λέγουν τινές, μήπως κεντηθῇ

τινῶν ἡ φιλοτιμία· δὲν κεντᾶται, κύριοι, ἡ φιλοτιμία, διότι προλαμβάνω νὰ σὰς εἶπω ὅτι ὁ στρατιώτης εἶναι εἰς καὶ ὁ αὐτός· συμφωνοῦμεν προσέτι καὶ κατὰ τὸν στρατιωτικὸν ποινικὸν νόμον· ἐπρόκειτο νὰ δικασθῇ εἰς ταγματάρχης ἡ λοχαγὸς τῆς ξηρᾶς, μὴ ὑπάρχοντος δὲ τοῦ ἀρμοδίου βαθμολόγου ἵνα καθέξη τὴν θέσιν τοῦ προέδρου, ἐλήφθη ἀξιωματικὸς τοῦ ναυτικοῦ· τὸ αὐτὸ γίνεται καὶ εἰς τὸ ναυτικόν. Βλέπετε ὅτι εἰς τοῦτο δὲν ἔχομεν παρὰ ὡς Ἕλληνες νὰ σκεφθῶμεν καὶ μὲ τὴν χεῖρα εἰς τὴν καρδίαν νὰ οἰκονομήσωμεν καὶ τὸν τελευταῖον ὀβολόν μας ἵνα ἐπαρκέσωμεν εἰς τὰς ἀνάγκας μας. Παρακαλῶ τέλος ἵνα ἡ οἰκία ἀγορασθῇ τοῖς μετρητοῖς· καὶ ἂν ἡ ἀγορὰ αὕτη ἀναβληθῇ ἐπὶ ἕνα ἢ δύο μῆνας· μέχρι τῆς ἐγκρίσεως τοῦ σχετικοῦ προϋπολογισμοῦ, τὸ διάστημα δὲν εἶναι μέγα καὶ ὁ ἰδιοκτήτης δύνανται νὰ μᾶς περιμένῃ. Πιστεύω ὅτι ὁ κύριος ὑπουργὸς τῶν ναυτικῶν δὲν θὰ ἔχῃ ἀντίρρησην εἰς τοὺς λόγους μου, διότι ἀγαπᾷ καὶ αὐτός τὸ δημόσιον συμφέρον ὡς ἐγώ.

ΚΑΡΑΛΙΒΑΝΟΣ. Ὁρῶ νὰ προσθίσω μίαν παρατήρησιν, ἐπειδὴ δὲν γνωρίζω ὅποιον θὰ ᾖναι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ψηφοφορίας, ἂν ἡ οἰκία ἀγορασθῇ διὰ δανείων ἢ τὸ ποσὸν θὰ ἐξαχθῇ ἀπὸ τὸν προϋπολογισμόν. Ἡ παρατήρησίς μου εἶναι εἰς τὸ τελευταῖον μέρος τῆς ὁμιλίας τοῦ κυρίου προέδρου, ὁ ὅποιος εἶπε, μὲ καταλλήλοτερον τρόπον παρ' αὐτὸν δὲν δύνανται νὰ εὐρωσι τὰ ταμεῖα νὰ δανεισθῶσι. Καὶ καθ' ὅσον μὲν ἀφορᾷ τὰ ἄλλα ταμεῖα, εἶναι ἀδιάρητον, καθ' ὅσον ὁμοῦς ἀφορᾷ τὸ ναυτικὸν ἀπομαχικὸν ταμεῖον ὁ κύριος ὑπουργὸς τῶν ναυτικῶν νὰ μὴ τὸ πειράξῃ διόλου, καὶ ἰδοὺ ὁ λόγος· πρὸ ὀλίγου εἰσῆλθῃ ἐν νομοσχέδιον περὶ συστάσεως ναυτικῆς τραπέζης ἐκ τοῦ ναυτικοῦ ἀπομαχικοῦ ταμεῖου· τὰ κεφάλαια τοῦ ναυτικοῦ ἀπομαχικοῦ ταμεῖου δὲν εἶναι μεγάλα, ἠδύναντο νὰ ᾖναι, ἀλλ' ἔλαβε μέρος εἰς πολλὰ δάνεια, προ πάντων τῆς κυβερνήσεως· μένουσι νομίζω τετρακόσσια ἕως πεντακόσσια χιλ. δραχμαὶ ἐπὶ τοῦ παρόντος, αἱ ὁποῖαι δύνανται νὰ διατεθῶσιν εἰς θαλασσοδάνεια, ἂν πραγματοποιηθῇ ἡ ναυτικὴ τράπεζα καὶ εὐχομαι νὰ πραγματοποιηθῇ, διότι ἔχομεν μεγάλην ἀνάγκην μιᾶς τοιαύτης τραπέζης. Ἐπειδὴ λοιπὸν τὸ ποσὸν εἶναι ἐλάχιστον, ἂν ἀποφασισθῇ ἡ ἀγορὰ νὰ γίνῃ διὰ δανείου, τὰ χρήματα αὐτὰ νὰ μὴ ἀφαιρεθῶσιν ἀπὸ τὸ ναυτικὸν ἀπομαχικὸν ταμεῖον.

ΜΙΑΗΣΗΣ. Ὡς ἡκούσατε, κύριοι, τινὲς ἔχουν τὴν πεποίθησιν, καὶ ἐγὼ τὴν συμμερίζομαι, ὅτι δύνανται ἐκ τοῦ προϋπολογισμοῦ νὰ οἰκονομηθῇ τὸ ἀναγκαῖον ποσόν, πρὸς ἀγορὰν τῆς προκείμενης οἰκίας. Διὰ τοῦτο φρονῶ, ὅτι ἡ Βουλὴ πρέπει ν' ἀναβάλῃ τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ συζητούμενου νομοσχεδίου μέχρις οὗ ἐπιψήφισθῇ ὀριστικῶς ὁ προϋπολογισμός, ὅτε θὰ ᾖμεθα εἰς θέσιν νὰ γνωρίζωμεν, ἂν δυνάμεθα νὰ ἐξοικονομήσωμεν τὸ ἀπαιτούμενον ποσόν, διὰ νὰ μὴ ὑποχρεωθῶμεν δανειζόμενοι ἐν οὐ δίδοντι νὰ πληρώσωμεν 70 χιλιάδας δραχμὰς περιπλέον· διότι, ὡς παρετήρηθῃ τὸ τίμημα τῆς οἰκίας θὰ πληρωθῇ ἐντὸς 20 ἔτων καὶ θὰ πληρώσωμεν κατ' ἔτος 7,000 δραχμὰς, ὥστε ἡ οἰκία θὰ μᾶς κοστίσῃ 140 χιλιάδας δραχμῶν ἐν ὅλῳ. Ἄν δυνάμεθα λοιπὸν νὰ οἰκονομήσωμεν τὸ τίμημα τῆς οἰκίας εἴτε ἐκ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν ναυτικῶν, εἴτε ἄλλοθεν δι' οἰαςδήποτε οἰκονομίας, νομίζω ὅτι δὲν πρέπει νὰ σπεύσωμεν δανειζόμενοι ἀνευ ἀνάγκης καὶ ἐπιβαρυνόμενοι μὲ τόκους. Διὰ τοῦτο προτείνω καὶ παρακαλῶ τὴν Βουλὴν ν' ἀναβάλῃ τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ νομοσχεδίου μέχρι τῆς ἐπιψήφισεως τοῦ προϋπολογισμοῦ.

Α. ΚΡΕΣΤΕΝΙΤΗΣ. Ἐγὼ παρακαλῶ τὴν Βουλὴν νὰ ψηφίσῃ τὸ νομοσχέδιον, διότι προδικάζομεν ἀπὸ τοῦδε, ὅτι ὁ προϋπολογισμός δὲν εἶναι γραμμένος μὲ τὴν μεγαλειτέραν οἰκονομίαν· ἀκόμη ὁμοῦς δὲν τὸν εἶδομεν ἂν περιέχῃ περιττὰ καὶ θὰ μᾶς περισσεύουν, δὲν θὰ τὰ πετάξωμεν ὅταν ὁ ὑπουργὸς εὕρῃ χρήματα περισσύτερα, ἀρὰ γε δὲν δύνανται νὰ πληρώσῃ τὴν οἰκίαν;

τὸν προϋπολογισμόν οὔτε μᾶς δίδουν οὔτε μᾶς ἐπιβάλλουν τό-
κον, ὥστε τὰ χρήματα μόνον αὐτὰ θὰ ἦναι, τὰ ὅποια θὰ πλη-
ρωθῶσιν, ἂν δι' οἰκονομιῶν τοῦ προϋπολογισμοῦ ἀγοράσωμεν τὴν
οἰκίαν. Νομίζω λοιπὸν καλλίτερα, ἐπειδὴ θέλετε ν' ἀγοράσωμεν
αὐτὴν τὴν οἰκίαν, ἀντὶ νὰ τὴν ἀγοράσωμεν διὰ δανείων, καὶ
οὕτω νὰ πληρώσωμεν διπλάσιον, δι' ἑνὸς ποσοῦ ἐπὶ τοῦ προϋ-
πολογισμοῦ νὰ τὴν ἀγοράσωμεν, τὸ ὅποιον εὐκόλως δύναμεθα
νὰ οἰκονομήσωμεν καὶ νὰ πληρώσωμεν αὐτὴν. Εἶμαι διὰ τοῦτο
κατὰ τοῦ τρόπου, μὲ τὸν ὅποιον πρόκειται νὰ ἀγορασθῇ ἡ οἰκία
αὕτη, διότι πρῶτον, οὔτε πρέπει, ὡς ἐφάρθη, οὔτε συμφέρει νὰ
δεικνύηται ὅτι ἐξήκοντα χιλιάδας δραχμῶν δὲν δύνανται νὰ πλη-
ρώσωμεν ἐκ τοῦ προϋπολογισμοῦ, ἀλλ' ἀναγκάζομεθα νὰ δα-
νεισθῶμεν τοκογλυφικῶς· νομίζω ὅτι εἰς αὐτὸ δὲν πρέπει νὰ ἐ-
πιμένῃ ὁ κ. ὑπουργός. Ἐκτὸς δὲ τούτου κατὰ τὸν νόμον τὸν ἐν
ἰσχύϊ περὶ ναυτικοῦ ἀπομαχικοῦ ταμείου δὲν δύνανται νὰ πραγ-
ματοποιήσῃ καὶ τὸν σκοπὸν του, ἐὰν σκέπτεται νὰ πράξῃ τούτο
δανειζόμενος ἀπὸ τὸ ἀπομαχικὸν ταμεῖον. Κατὰ τὸ ἄρθρον 5
τοῦ νόμου περὶ ἀπομαχικοῦ ταμείου, τὰ κεφάλαια κατατίθενται
εἰς τὴν τράπεζαν· ἐπομένως διὰ νὰ λάβῃ αὐτὴ ὁ κ. ὑπουργός
πρὸς ἄλλον σκοπὸν, ἔχει ἀνάγκην ῥητοῦ νόμου. Ἡ ἀδεια, τὴν ὅ-
ποιαν λαμβάνει ὁ ὑπουργός διὰ νὰ δανεισθῇ κατὰ τὸν παρόντα
νόμον, ἡ ἀδεια αὕτη δὲν ἀναιρεῖ τὸν νόμον τὸν ἄλλον, ὅστις
κανονίζει πῶς διατίθενται τὰ κεφάλαια τοῦ ἀπομαχικοῦ ταμείου.
Χρῆζει ἐπομένως ἄλλων νόμων καὶ δὲν εἶναι δυνατόν ὁ ὑπουρ-
γός νὰ δανεισθῇ ἀπὸ τὸ ἀπομαχικὸν ταμεῖον ὅπου τοιοῦτων. Τὰς
παρατηρήσεις αὐτάς, αἱ ὁποῖαι, βλέπετε, ὅτι εἶναι λίαν φιλικαί,
ὑποβάλλων εἰς τὸν ὑπουργόν, πιστεύω, ὅτι θέλει τὰς ἐκτιμήσει·
πιστεύω, ὅτι θέλει προτιμήσει καλλίτερα νὰ πληρώσῃ τὴν οἰκίαν
ἀπὸ τὸν προϋπολογισμόν, καὶ θέλει πεισθῇ, ὅτι εἶναι ἀδύνατον
νὰ δανεισθῇ ἀπὸ τὸ ἀπομαχικὸν ταμεῖον, δυνάμει τοῦ νόμου,
τὸ ὅποιον ἐπαρουσίασεν.

ΝΙΚΟΛΗΜΟΣ. Κύριοι, προτιμότερον ἦτο νὰ συζητηθῇ τὸ περὶ
Ναυστάθμου νομοσχέδιον, καὶ νὰ μὴ πέμψωμεν τὰ πλοῖά μας
εἰς ἐπισκευὴν πρὸς τὸ ἐξωτερικὸν καὶ γινώμεθα γιλοῖοι, ἢ νὰ
φροντίζωμεν περὶ ἀγορᾶς καταστήματος διὰ τὸ ὑπουργεῖον, καὶ
περὶ Ναυστάθμου νὰ μὴ γίνεταί ὅλος διόλου λόγος· καὶ πάλιν
ἕως ἐδῶ. Πρῶτον εἰς δύο νομοσχέδια βλέπω, ὅτι γίνεταί λό-
γος νὰ ληρθοῦν δάνεια ἀπὸ τὸ ταμεῖον τὸ εὐεργετικόν, ὅποιον
εἶναι τὸ ἀπομαχικὸν ταμεῖον, καὶ τὸ ταμεῖον τῶν χερῶν καὶ
ὁρρανῶν τοῦ ναυτικοῦ. Καὶ περὶ μὲν τοῦ αἰ. ἰδοῦ, κύριοι, τί λέ-
γει τὸ 3 ἄρθρον τοῦ περὶ ἀπομαχικοῦ ταμείου νόμου. (Τὸ ἀναγινώσκει.)

Ἰδοῦ δὲ τί τὸ ἄρθρον 5. (Τὸ ἀναγινώσκει.)

Τὸ ἄλλο ταμεῖον τοῦ Βασιλικοῦ ναυτικοῦ τῶν χερῶν καὶ ὁρ-
ρανῶν, ἰδοῦ τί λέγει. Ἄρθρον 2. (Τὸ ἀναγινώσκει.)

Ἄρθρον 5. Τὰ κεφάλαια τοῦ ταμείου τῶν χερῶν καὶ ὁρρα-
νῶν τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ Βασιλικοῦ ναυτικοῦ καταβάλλονται
εἰς τράπεζαν ἐπὶ τόκῳ, διαχειρίζονται ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ
ἐπὶ τῶν ναυτικῶν ὑπουργοῦ κτλ. α. Λοιπὸν ἐκ τοῦ αἰ. β'. καὶ γ'.
ἄρθρου τῶν ταμείων αὐτοῦ βλέπετε, ὅτι εἶναι μετοχικά καὶ
διὰ νὰ δαπανηθοῦν τὰ χρήματα ἐντὸς τοῦ νόμου, ἀπαιτεῖται ἡ
συγκατάθεσις αὐτῶν.

ΠΡΟΒΑΡΟΣ. Δὲν πρόκειται περὶ αὐτοῦ, κ. ναύρχε.

ΝΙΚΟΛΗΜΟΣ. Πῶς; ὁ νόμος λέγει, ὅτι ἡ Κυβέρνησις δύνανται
νὰ συνομολογήσῃ δάνειον εἴτε ἀπὸ τράπεζαν τινα, εἴτε ἐκ τῶν
παρ' ἡμῖν εὐεργετικῶν ταμείων· ἀπὸ τὰ ταμεῖα ἐγὼ λέγω ὅτι
δὲν δύνανται νὰ δανεισθῇ κατὰ τοὺς νόμους· καὶ σὺς φέρεσ πα-
ράδειγμα τὴν ἀτμοπλοικὴν ἐταιρίαν, μὲ τὴν ὁποίαν ἡ Κυβέρ-
νησις ἔχει περισσοτέραν ἐξουσίαν, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὴν ἐξήρθη
ἡ συγκατάθεσις τῶν μετόχων. Ἐκτὸς τούτου, κύριοι, ἐγὼ εἶμαι
μέτοχος εἰς τὸ τῶν χερῶν καὶ ὁρρανῶν τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ

Βασιλικοῦ ναυτικοῦ, εἶμαι καὶ ὁ μεγαλύτερος ἴσως, ἔχω ἐπάνω
ἀπὸ 2000 δραχμὰς κατατεθειμένας καὶ δὲν ἐρωτῶμι, λοιπὸν
δὲν συγκατατίθεμαι. Ἄλλοτε τὰ χρήματα αὐτὰ τῶν ταμείων
ἦσαν ἐπὶ τόκῳ εἰς τὴν τράπεζαν, καὶ εἰς τὴν μεταπολίτευσιν ἡ
Κυβέρνησις ἀναγκασμένη τὰ ἐλαβε· σὺς εἶθε πληρεξούσιος τό-
τε καὶ ἐκίματε νόμον καὶ τὰ ἐπῆρι. Τώρα ὡς ἐνδιαφερόμενος
ἐγὼ καὶ ὡς μέτοχος, κατὰ συνέπειαν τοῦ δευτέρου ἄρθρου τοῦ
νόμου, λέγω ὅτι ἡ Κυβέρνησις δύνανται νὰ δανεισθῇ ἀπὸ τρά-
πεζαν καὶ ἀπὸ ἰδιώτης, ἀπ' αὐτὰ ὅμως τὰ εὐεργετικά ταμεῖα
δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα.

Θ. Α. ΖΑΪΜΗΣ (πρωθυπουργός). Κύριοι, ὀλίγας παρατηρή-
σεις ἔχω ν' ἀντιτάξω εἰς τὰς παρατηρήσεις τοῦ κ. Κουμουν-
δούρου ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου. Χαίρω ὅτι ὁ κ. Κουμουνδούρος
κηρύσσεται ἤδη κατὰ τῶν δανείων, καὶ θέλει μὲ ἔχει, ὡς μὲ
εἶχε πάντοτε, σύμφωνα ὡς πρὸς τὴν ἀρχὴν ταύτην.

ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ. Μᾶς ὑπερίβητε.

ΖΑΪΜΗΣ. Ὅταν ἔλθῃ ὁ καιρὸς θὰ τὸ ἀποδείξωμεν, ἐπὶ τοῦ
παρόντος εἰμεθα σύμφωνοι.

Ὁ κ. Κουμουνδούρος σὰς εἶπεν, ὅτι προτιμᾷ ἀντὶ νὰ κατα-
ρύωμεν εἰς δάνεια πρὸς ἀπόκτησιν δημοσίων καταστημάτων,
εἶναι καλλίτερον τὸ ποσὸν τοῦτο νὰ τὸ ἀντλήωμεν ἐκ τοῦ προϋ-
πολογισμοῦ· τοῦτο εἶναι ἀναντιρρήτον καὶ ἦτον εὐκαταῖον, ἂν
ὁ προϋπολογισμὸς παρείχε τὰ μέσα, ν' ἀποκτῶμεν κατ' ἔτος
οὐχὶ 2· δημοσίον κατὰστημα, ἀλλὰ τρία, τέσσαρα καὶ πάντε'
ἀλλὰ κατὰ δυστυχίαν ὁ προϋπολογισμὸς δὲν χορηγεῖ εἰς τὴν
Κυβέρνησιν τὰ μέσα πρὸς ἀπόκτησιν πολλῶν συνάμα καταστη-
μάτων. Ἡ ἀνάγκη δὲ τῆς ἀποκτήσεως δημοσίων καταστημά-
των εἶναι τόσον προφανής, ὥστε ὁ κ. Κουμουνδούρος, δὲν δύ-
ναμαι νὰ τὸ ἀρνηθῶ, πρῶτος ἐφρόντισε νὰ οἰκοδομηθῇ ἐν Ἀθή-
ναις εὐπρεπὲς κατὰστημα διὰ τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.
Ὅταν ὅμως ὁ προϋπολογισμὸς δὲν παρέχῃ εἰς τὴν Κυβέρνησιν
τὰ μέσα πρὸς ἀπόκτησιν δημοσίων καταστημάτων, πρέπει νὰ
εὕρεθῃ τρόπος τις, ὅπως τελειώσῃ τέλος πάντων ἡ ἱστορία τῶν
καταστημάτων ἐν Ἑλλάδι· διότι τὸ δημοσίον, ὡς γνωρίζετε,
δαπανᾷ ἅπαντα χρήματα εἰς ἐνοίκια, καὶ ἐν τούτοις αἱ δημό-
σιαι ἀρχαὶ διαμένουσιν εἰς καταστήματα, τὰ ὅποια καὶ δυσκο-
λίαν φέρουν εἰς τὴν δημοσίαν ὑπηρεσίαν καὶ εὐπρεπὴ δὲν εἶναι
διὰ τὰς ἀρχάς. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, τί εἵπομεν; ὅτι ἐπειδὴ
δὲν δυνάμεθα διὰ τοῦ προϋπολογισμοῦ ν' ἀποκτῶμεν κατ' ἔτος
δημόσια κατὰστημα, εἶναι προτιμότερον νὰ θεωρηθῇ ὁ
προϋπολογισμὸς μὲ ἐλάχιστον ποσόν, ὥστε δι' ἐνός συστήματος
χρηματοῦ ἐντὸς 20, 25 ἢ 15 ἐτῶν, τὸ δημοσίον ν' ἀποκτή-
σῃ κατὰστημα διὰ τὰς κυριωτέρας ἀρχάς· ἰδοῦ ὁ λόγος διὰ
τὸν ὅποιον δὲν ἦτο δυνατόν νὰ καταχωρηθῇ τὸ ποσὸν τοῦτο εἰς
τὸν προϋπολογισμόν τοῦ 1870, ὁ ὅποιος περιέχει ποσά τινα
διὰ δημοσία κατὰστημα.

Ἦς πρὸς τὴν δευτέραν παρατήρησιν τοῦ κ. Κουμουνδούρου,
ὅτι ὁ νόμος περὶ ἀπομαχικοῦ ταμείου, ὡς καὶ οἱ νόμοι περὶ τῶν
ἄλλων εὐεργετικῶν ταμείων ἀπαγορεύουσιν ἄλλην χρῆσιν τῶν
χρημάτων αὐτῶν, παρὰ τὴν ἐν τραπεζαίᾳ κατάθεσιν τῶν χρη-
μάτων. Ἦς πρὸς τοῦτο νομίζω, ὅτι ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 2
τοῦ νομοσχεδίου ἐπιτρέπει εἰς τὰ ταμεῖα νὰ δανείωσι τὴν
Κυβέρνησιν· ἀλλ' ἂν ὁ κ. Κουμουνδούρος δὲν νομίζῃ σαφῆ τὴν
διάταξιν τοῦ ἄρθρου, ἔμπορεῖ νὰ διευκρινισθῇ ἔτι περισσότερον
ὥστε διὰ τῆς μεταβολῆς δύνανται νὰ ἐπιτραπῇ καθαρῶς εἰς
τὰ ταμεῖα αὐτὰ νὰ δανείωσι. Τὰ ταμεῖα ταῦτα, ἐννοεῖται, ὅτι
δανειζόμενα τὴν Κυβέρνησιν δὲν διακινδυνεύουσι τὰ χρήματά των,
διότι, ὅπως καὶ ἂν ἦναι τὸ δημοσίον τῆς Ἑλλάδος παρέχει τὰς
αὐτὰς ἐγγυήσεις, ὁποῖα· ἡ ἐθνικὴ τράπεζα ἢ ἕτερόν τι κατὰ-
στημα ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος· ἐκτὸς τούτου τὸ νομοσχέδιον αὐτὸ
παρέχει καὶ περισσότερον τόκον εἰς τὰ ταμεῖα ταῦτα, παρὰ

Εξωτερικῶν, οἱ ἀρμόδιοι ὑπουργοὶ εἶναι εἰς θέσιν νὰ μᾶς φέ-
τῃσιν περὶ τοῦτου διὰ τοῦτο ἐγὼ σήμεραν ἦλθον νὰ ὑπενθι-
μίσω τοὺς κ.κ. ὑπουργοὺς, καὶ νὰ τοὺς παρακαλέσω ἐν ταύτῃ.
ὅπως ἐπαναφέρωσι τὸ τμήμα αὐτὸ εἰς Γαλιτᾶ, διότι ἂν
παρὰ βεβαίως, ὅτι ἡ ἐλλείψις αὕτη ἡ τόσον σπουδαία, καὶ τόσον
σημαντικὰ συμφέροντα ἐλάττει, ὥστε μὴ τὴν ἀλλήθειαν ἐκ τῆς
το αὐτῆς καταστάσεως πολλοὶ πλοῖαρχοι μετέβαλον σημαίν,
καὶ οἱ λέγω, ὅτι ἤρχισαν νὰ τὸ κάμνουν, νὰ μετέρχον-
ται τὴν ναυτιλίαν τῆς Γαλιτίας, διὰ ν' ἀποκτήσιν τὸ δι-
καίωμα μετὰ ἐν ἑξος νὰ ὑψώσιν Γαλιτικὴν σημαίν. Μὴ λοι-
πὸν, πρὸς θεοῦ, ἀδιαφρόντες διότι βεβαιώθητε, διότι ἂν ὁ
κλάδος αὐτὸς τῆς Ναυτιλίας παύσῃ ἀπὸ τοῦ νὰ κινήται,
καὶ ἡμεῖς δὲν θὰ εὐρεθώμεν εἰς καλὴν καὶ εὐάρεστον θέσιν
ἐπιθύμειν λοιπὸν, ὥστε ὁ κ. ὑπουργὸς τῶν Εξωτερικῶν συνεννο-
ούμενος μετὰ τοῦ κ. ὑπουργοῦ τῶν Ναυτικῶν, νὰ ἐπαναφέρωσι
τὰ πράγματα ἐκεῖ ὅπου ἦσαν, καὶ νὰ ἐμβῇ εἰς τὴν ἐνέργειαν
πάλιν ὁ κοιμώμενος νόμος.

Θ. Π. ΔΗΛΑΓΙΑΝΝΗΣ (ὑπουργ. Εξωτερικῶν). Τὰ ὑπὸ τοῦ ἐν-
τίμου βουλευτοῦ ἐκ Γαλιτῆιδιον προταθέντα, διαφροῦνται εἰς τρία
τινὰ εἰς ἐπερώτησιν διὰ παραβίασιν Νόμου γενομένην κατὰ τὸ
1866 ἐπομένως ἂν ὑπῆρξεν ἡ παραβίασις αὕτη δὲν ἐκρύνει τὸ
ἐνεστὼς ὑπουργεῖον εἰς σύστασιν εἰς τὸ ἐνεστὼς ὑπουργεῖον νὰ
ἐπαναφέρῃ τὸ κύρος τοῦ νόμου ἐκεῖνον καὶ εἰς σύστασιν πρὸς
τὸ ὑπουργεῖον, νὰ πληρώσῃ τὴν μέχρι τοῦδε κενὴν θέσιν τοῦ λι-
μεναρχοῦ ἐπομένως ἐπὶ τῶν δύο τούτων συστάσεων θέλω φέ-
ρει τὸν λόγον. Ὁ κ. Καραλῖθανος εἶναι καλῶς πληροφορημέ-
νος, λέγων ὅτι τὸ ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν εἶχε γράψῃ πρὸς
τὸ ἐπὶ τῶν Εξωτερικῶν ὑπουργεῖον περὶ τοιαύτης παραβίασεως.
Βεβαίως ἐλαβον ἐγγραφὸν ἀπὸ τὸν ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν ὑπουρ-
γὸν καὶ ἐσπευσα νὰ ζητήσω τὰ ἀναγκαίως πληροφορίας παρὰ
τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Πρεσβείας, καὶ ὅταν λάβω αὐτάς, ἂν
ἀνακαλύψω παραβίασιν Νόμου, θέλω σπεύσει νὰ ἐπανορθώσω
τὸν νόμον τοῦτον. Διὰ δὲ τὴν εὐθύνην, ἂν ὑπῆρξεν παραβί-
σις νόμου, δὲν τὴν φέρω ἐγὼ, ἐχετε τὸ καθήκον νὰ τὴν ζη-
τήσῃτε ἀπὸ ἐκεῖνον, ὅστις τὴν φέρει. Ἐπὶ δὲ τῆς πληρώσεως
τῆς θέσεως τοῦ λιμεναρχοῦ, ὅτι ἦλθα εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ε-
ξωτερικῶν, εἶχον τὰς πληροφορίας, αἵτινες ὑπῆρχον ἐν διαδόσει
εἰς Κωνσταντινούπολιν, ὅτι ἡ θέσις τοῦ λιμεναρχοῦ εἶναι ἀξία
πολλῆς προσοχῆς, διότι καὶ πολλὴν συνδρομὴν περιμένει ἡ ναυ-
τιλία ἀπὸ αὐτοῦ, καὶ πολλὰ κατὰ τὸ παρελθὸν ἐλέγχθησαν περὶ
τῆς ἐξουσίας, τὴν ὁποίαν κατέχει ἡ θέσις αὕτη. Ἐπομένως ἐπέ-
στησα τὴν προσοχὴν μου διὰ νὰ εὕρω πρότερον, τὸ ὅποιον ἡ
δύναμις νὰ ἐκτελέσῃ τὸ καθήκον, τὸ ὅποιον ἐπιβάλλεται εἰς αὐ-
τὸ, καὶ νὰ δίδῃ τὰς προσοχούσας ἐγγυήσεις ὅτι θέλει ἐμπλη-
ρώσει ἀκριβῶς τὸ καθήκον του. Ἡ βραδύτης λοιπὸν ἦτο διὰ νὰ
παραλάβω τὰς ἀφορμὰς, αἵτινες προέκλεισαν τὰς διαδόσεις ἐκεῖ-
νας, αἱ ὁποῖαι κατὰ τὸ παρελθὸν ἐλάμβανον χώραν. Ἀλλ' ἡ μὴ
πληρωτὶς τοῦ λιμεναρχοῦ, ἐστὶ βεβαίως, κύριος, ὅτι δὲν ἀφίνει τὰ
πράγματα ἐντελῶς εγκαταλείψαντα. ἔχω τὴν τιμὴν νὰ διαβε-
βαιώσω τοὺς φίλους μου, διότι ὑπάρχει ἄνθρωπος ἐμπειρὸς τὰ
ἔργα τοῦ λιμεναρχοῦ. Καὶ ἂν ἕνεκα τῆς ἀπουσίας τοῦ λιμεναρ-
χοῦ καὶ τῆς ὑπὸ τοῦ εἰρημένου ὑπαλλήλου ἐμπληρώσεως τῶν
λιμενικῶν, ἐλαβον χώραν ἐλλείψεις τινές, ἔχω τὴν προθυμίαν νὰ
ἀναπληρώσω αὐτάς εὐθὺς ὡς μὴ καταδειχθῶσι. Δὲν εἶναι ἡ συν-
δρομὴ αὕτη μόνη, τὴν ὁποίαν περιμένει ἡ ναυτιλία ἡ κυβερνήσις,
δὲν δύναμαι ὁμῶς ἀπὸ τοῦδε νὰ σᾶς ἀναγγείλω γεγονότα τε-
τελεσμένα, θὰ σᾶς δώσω ὁμῶς τινὰς νύξεις, ἡ κυβερνήσις, λέγω,
ἐπρόντισε καὶ περὶ ἄλλων, καὶ ἐλπίζω ὅτι θέλετε μάθει μετ' οὐ-
πολὺ ὅτι καὶ ἄλλα μέτρα ἀφορῶντα τὴν διευκόλυνσιν τῆς ναυ-
τιλίας καὶ τὸν κανονισμόν τὸν προτρήσαντα τοῦ εἰσπλου καὶ ἐκ-

πλου τῶν στενῶν ἐλήφθησαν ὑπὸ τῆς ἐγγυήσεως ἀρχῆς, τὰ μέ-
γιστα εὐκολύνοντα τὴν ναυτιλίαν.

ΚΑΡΑΛΙΘΑΝΟΣ. Περὶ δὲ τῆς μεταθέσεως εἰς Γαλιτᾶ;

ΔΗΛΑΓΙΑΝΝΗΣ. Εἶπον ὅτι θέλω λάβει τὰς δεούσας πλη-
ροφορίας, καὶ τότε θέλω φέρει τὰς δεούσας θεραπείας.

Γ. ΓΙΑΚΩΒΑΤΟΣ. Χθὲς ἐλαβον τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλλω εἰς τὴν
Βουλὴν ἐν νομοσχέδιον κατὰ τῶν καλπονοθεύσεων. Ἦδη ὁμῶς
πρέπει νὰ εἰπωμιν καὶ νὰ φροντίσωμεν, νὰ ἐφαρμόσωμεν τὰ
μέσα, δι' ὧν δυνάμεθα ἐν γένει νὰ τὴν ἀποφύγωμεν. Σήμεραν
παροτρυνόμενος ἀπὸ τὴν χθεσινὴν διάθεσιν τῆς Βουλῆς, ὑποβάλλω
εἰς τὰς σκέψεις τῆς ἐν νέον νομοσχέδιον συμπληρωτικὸν τοῦ
χθεσίου διότι καὶ παρατηρήσεις τῶν κ.κ. βουλευτῶν ὑπεγόρευ-
σαν αὐτὸ τὸ νέον νομοσχέδιον. Χθὲς τὸ νομοσχέδιον ἀπέβλεπε
τὴν κυρίως καλπονοθεύσιν, αἱ δὲ παρατηρήσεις τῶν κ. κ. βου-
λευτῶν ἀποβλέπουσιν εἰς ἄλλας νοθεύσεις, αἵτινες συμβαίνουν
κατὰ τὰς ἐκλογάς. Αὐταὶ αἱ ἄλλαι νοθεύσεις νοθεύουσιν τὰς ἐκλο-
γάς, καὶ εἶναι τοιαύτης φύσεως, ὥστε εἶναι δυσκολώτερον νὰ
καταποδμηθῶσιν. Ἐγὼ ἐπινόησα ἡ ἐδανείσθην ἐν νέον μέσον,
τὸ ὁποῖον ἀσφαλέστερον ἢ τὸ χθεσινόν, δύναται νὰ καταπολε-
μήσῃ τὸ νέον εἶδος τῆς νοθεύσεως. Χθὲς μοι παρετρήθη, πῶς
εἶναι δυνατόν νὰ ὑπάρχουν γνήσια ἐκλογαί, ὅταν εἰς τοὺς ἐκλο-
γικοὺς καταλόγους ὑπάρχῃ σωρεία ἀνηλίκων, ὅταν ἄλλοι προσέρ-
χωνται καὶ ψηφοφορῶσιν ἀντὶ τῶν ἀποβιωσάντων, ὅταν ἄλλοι
ψηφοφορῶσιν ἀντὶ τῶν ἀπόντων, καὶ ὅταν οἱ ἐγγεγραμμένοι ψη-
φίσωσι δις κατὰ τὴν αὐτὴν ἐκλογὴν! ἐκεῖ πρέπει νὰ προσέξω-
μεν τὸ δυσκολώτερον δὲ πάντων εἶναι, τὸ τῶν ἀνηλίκων διότι
ἐγγράφονται οἱ ἀνήλικοι εἰς τὸν ἐκλογικὸν κατάλογον, ἐπι-
κυροῦνται ὁ κατάλογος ἀπὸ τοῦ Πρωτοδικείου, γίνεται ὁριστικὸς
καὶ ἀνάγκη πᾶσα, ὥστε αἱ ἐκλογαὶ νὰ ἐνεργηθῶσι μετ' ὀρι-
στικὸν κατάλογον ὑπάρχει ὅμως τρόπος νὰ ἐνεργηθῶσιν καὶ ἐκλο-
γαὶ ἀνευ τῆς περιμέσεως τῶν ἀνηλίκων ἐδῶ εἶναι αὐτὸς καὶ
διὰ τοῦτο παρακαλῶ τὴν Βουλὴν ν' ἀκροασθῇ εὐμενῶς τὴν
προφορικὴν ἔκφρασιν, τὴν ὁποίαν ὑποβάλλω, ἥτις ἔχει μεγα-
λειτέρην δύναμιν, ἢ ἂν ὑπέβαλλον ἐγγραφὸν ἔκφρασιν.

Προσέτριξα εἰς νέας νομοθεσίας ἐκλογικὰς, παρετρήσα περὶ
τοῦτου τὴν Ἀγγλικὴν νομοθεσίαν, καὶ εἶδον, ὅτι αἱ ἐκλογαὶ γί-
νονται ἐκεῖ φανερῶς καὶ δημοσίως γίνονται διὰ χειροτονίας καὶ
σημειώσατε, ὅτι δὲν ὑπάρχει καθολικὴ ψῆφος ἐκεῖ, ἀλλὰ ψῆφος
περιορισμένη. Εἰς τὴν ἐκλογὴν ἐκεῖνην συνέρχονται οἱ ἐκλογαῖς
καὶ μὴ ἐκλογαῖς, οἱ ἀνήλικοι καὶ ἐνήλικοι, καὶ ἄνδρες καὶ γυ-
ναῖκες, καὶ ὅλοι ψηφοφοροῦσι, διότι γίνεται ἡ ἐκλογὴ διὰ ψη-
φοφορίας. Ἐάν ἡ ἐφορευτικὴ ἐπιτροπὴ, τοῦτέστιν ὁ Δήμαρχος,
ἡ διότι ὑπάρχουν ἀμφβολαί, ἂν οἱ ψηφοφορήσαντες εἶναι ἐκ-
λογαῖς, ἂν τις τῶν διαφορομένων παρατηρήσῃ καὶ τοῦτο, ὅτι
ἐγένετο ἡ ἐκλογὴ ἀπὸ μὴ ἐκλογαῖς, τί ζητεῖ; Ζητεῖ τὴν ἐγ-
γραφὸν ψηφοφορίαν, τὴν ὀνομαστικὴν κλήσιν, καὶ ἐπομένως
ὅλοι οἱ λαβόντες μέρος εἰς τὴν ἐκλογὴν οἱ μὴ ἔχοντες ψῆρον, οἱ
ἄνδρες, οἱ ἀνήλικοι καὶ αἱ γυναῖκες, ἀπέρχονται. Ἐν τοιοῦτον
μέσον πρέπει νὰ ἐφαρμόσωμεν, ὥστε οἱ ἐγγεγραμμένοι εἰς τὸν
ἐκλογικὸν κατάλογον, ἂν παραβιάσωσι τὸν νόμον, οἱ μὴ δυνά-
μενοι νὰ τιμωρηθῶσι, διότι ὁ ἐκλογικὸς κατάλογος εἶναι ὀρι-
στικὸς, οἱ τοιοῦτοι νὰ μὴ δύνανται νὰ λαμβάνωσι μέρος. Ἐάν
ἐπιτύχωμεν τοῦτο, βεβαίως αἱ ἐκλογαὶ γίνονται γνησιώτεραι
παρὰ ποτε, καὶ ἂν ἡ κυβερνήσις παραφυλάττῃ τὰς ἐκλογάς
ἀπὸ τῶν βίαν, ὁ δὲ νόμος προφυλάττει αὐτάς ἀπὸ τῶν νοθεύσεων.
Ἰδοὺ, εἰς τοῦτο συνίσταται τὸ μέσον αὐτό. Δὲν δυνάμεθα νὰ ἐμ-
ποδίσωμεν τοὺς Δημάρχους ἢ ἐνδιαφερομένους νὰ ἐγγράψουν
τοὺς ἐνήλικας ἢ τοὺς ἀνήλικας ἢ τοὺς ἐγγεγράφους, εἶναι ἀδια-
φορὸν. Δὲν δυνάμεθα νὰ ἐμποδίσωμεν τοὺς Δημάρχους ἢ ἐνδια-
φερομένους νὰ ἐγγράψωσιν ἐπεραδημότας, οὐδὲ δυνάμεθα νὰ ἐμ-
ποδίσωμεν ὡς μέχρι τοῦδε ἀντὶ τῶν ἀποβιωσάντων καὶ ἀπόν-

ἴπνητε, δὲν εἶναι κλέπτης, εἶναι τίμιος; Σώρατε, κύριε τῆς πλειοψηφίας, τώρα τὰς συνεπείας ἐναντίον τοῦ ἀξιώματος μιᾶς τοιαύτης ἀρχῆς, τὴν ὁποίαν σήμερα θέλουν νὰ καθιερώσουν, ὅτι δὲν εἶναι ὑπόχρεοι νὰ φέρουν ἔγγραφα.

ΔΑΓΡΕΣ. Ἡ πλειοψηφία ἔχει πιποῖθαι εἰς τὴν Κυβέρνησιν, δὲν ἔχει ἀνάγκην ἐγγράφων, διότι πιστεύει τοὺς ὑπουργούς.

ΣΑΡΑΒΑΣ. Ὅταν ὁμιλῆτε νὰ μὴ μεταβάλλητε τοὺς λόγους τῆς Κυβερνήσεως· ἡ Κυβέρνησις δὲν εἶπεν ὅτι δὲν σᾶς ἀπαντᾷ, ἐκτὸς ἐὰν τὰ ἐννοῆτε ὡς ῥητορικά σχήματα· εἰς τὴν Ἑλλάδα δὲν εἰμὲθα συνειθισμένοι εἰς τοιαῦτα ῥητορικά σχήματα.

ΛΟΜΒΑΡΔΟΣ. Εἰς τὴν Ἑλλάδα νὰ συνειθίστητε καὶ νὰ συνειθίσωμεν νὰ λέγωμεν τὴν ἀλήθειαν.

ΣΑΡΑΒΑΣ. Σὺ μεταβάλλετε τοὺς λόγους μας.

ΛΟΜΒΑΡΔΟΣ. Εἰς τὴν Ἑλλάδα νὰ συνειθίσωμεν νὰ μὴ μετατρέπωμεν, ἐκείνο τὸ ὅποιον πρὸ ὀλίγου εἶπομεν· εἰς τὴν Ἑλλάδα νὰ συνειθίσωμεν νὰ ἐμμένωμεν εἰς ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα προκηρύττομεν καὶ τότε εἰς τὴν Ἑλλάδα θὰ διορθωθῶμεν. Πρὸ ὀλίγου μᾶς εἶπατε τὰ ἔγγραφα δὲν τὰ καταθέτομεν, διότι ἡ ὑπόθεσις εἶναι ἐκκρεμὴς, καὶ ἐγὼ σᾶς λέγω, ἡ ὑπόθεσις δὲν εἶναι ἐκκρεμὴς, τὴν ἐξεπεριώσατε.

Κ. ΠΕΤΣΑΛΗΣ. Ποῖον εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα; διὰ νὰ τελευτήσῃ μία ὑπόθεσις πρέπει νὰ ἔχῃ μίαν ἀπόδοσιν.

ΔΑΓΡΕΣ. Ἡ πλειοψηφία πείθεται ἀπὸ ἐγγράφων.

ΛΟΜΒΑΡΔΟΣ. Ἡ πλειοψηφία, λέγει ὁ ἀξιοτίμος Βουλευτὴς Καλυμῶν κ. Δαγρές, δὲν ἔχει ἀνάγκην ἐγγράφου διὰ νὰ πεισθῇ περὶ τῆς κυβερνήσεως καὶ τῶν ὅσα λέγει ἡ Κυβέρνησις, διότι τὴν πιστεύει. Ναί, σᾶς λέγομεν, κύριε Δαγρέ, αὕτη εἶναι ἡ θέσις σας, ἡ ἐντιμὸς θέσις σας, ἡ πηγάζουσα ἐξ αὐτοῦ τοῦ κοινοβουλευτικοῦ συστήματος καὶ ἐξ αὐτοῦ τοῦ κοινοβουλευτικοῦ πολιτεύματος, ἐξ αὐτοῦ τοῦ συντάγματος. Εἴθε πλειοψηφία, ὑποστηρίζετε τὴν Κυβέρνησιν, ὁρεῖσθε νὰ τὴν πιστεύετε εἰς ὅσα λέγει, ἄλλως ἢ θέσις σας, ὡς ὑποστηρικτῶν τῆς κυβερνήσεως, εἶναι θέσις ψευδής. Ἀλλ' ἡ θέσις ἡμῶν, ἡ θέσις τῆς μειοψηφίας εἶναι νὰ μὴ πιστεύῃ τῆς τὸ ἐπιβάλλει τὸ καθῆκόν της, τῆς τὸ ἐπιβάλλει τὸ σύνταγμα, τῆς τὸ ἐπιβάλλει ἡ ἰδέα τοῦ κοινοβουλευτικοῦ συστήματος. Ὅσα καὶ ἂν εἶπὲ ὁ κ. ὑπουργός, ἔχω τὸ καθῆκον ν' ἀμφισβῆλλω εἰς τοὺς λόγους του, προκειμένου περὶ ὑπαλλήλου, τὸν ὁποῖον ὑποστηρίζει καὶ θέλει νὰ καλύψῃ. Δὲν τὸ εἶπον προηγουμένως, ὅτι ἐξεπεριώθη ἡ ὑπόθεσις· ἰδοὺ διατὶ προηγουμένως ἀλόγη πραιτέρως καὶ σᾶς εἶπον ὅτι ἔχω τὸ δικαίωμα νὰ μὴ πιστεύω εἰς τοὺς λόγους του, (συγχωρήσατέ μοι τὴν ἐκφρασιν, δὲν ἔχω ἄλλας λέξεις) ἀφοῦ ἔρχεται καὶ μοι λέγει, δὲν ἔχω νὰ σοῦ καταθέσω τὰ ἔγγραφα, διότι ἡ ὑπόθεσις αὕτη εἶναι ἐκκρεμὴς, καὶ ἐγὼ τοῦ λέγω, σταμάτα, κύριε ὑπουργέ, ἐξεπεριώθη, καὶ αὐτὴν τὴν διαταγὴν ἐστειλες ῥητῶς εἰς τὸν ταμίαν τῆς Ζακύνθου. Εἶναι λοιπὸν ἐκπεριωμένη ἡ ὑπόθεσις, τὴν ἐτελειώσατε. Ζητοῦμεν νὰ μάθωμεν τώρα εἰναι ἀληθὴ αὐτὰ, τὰ ὁποῖα σᾶς λέγομεν; εἶναι ἀληθὴς ὅτι ὁ κ. Παγανέλης ἀναχωρῶν ἀπὸ Ζακύνθου ὡς νομάρχης Τριπόλεως ἐπῆρε ἀπὸ τὸ ταμῖον 400 δραχμὰς ἀπὸ τὰ διαβαιήρια; εἶναι ἀληθὴς ὅτι ὁ κ. Παγανέλης προδιδοῦς ἐπῆρε τὸν μισθὸν τοῦ μηνὸς ἐκείνου δις καὶ τοῦτο πρὸ 9 μηνῶν;

ΔΑΓΡΕΣ. Δὲν ἐπροβιβάσθη, μετετέθη ἀπὸ Ζακύνθου εἰς Τρίπολιν.

ΛΟΜΒΑΡΔΟΣ. Μεταξὺ Ζακύνθου καὶ Τριπόλεως ὑπάρχει διαφορὰ, πολὺ μεγαλειότερα καθήκοντα ἔχει νὰ ἐκπληρώσῃ εἰς Τρίπολιν παρὰ εἰς Ζακύνθον. — Ἀναχωρῶν λοιπὸν ἀπὸ Ζακύνθου ἐπῆρε τὸν μισθὸν τοῦ μηνὸς ἐκείνου, τοῦ Φεβρουαρίου, καὶ πηγαινὼν εἰς Τρίπολιν αὐτὸς ὁ νομάρχης, τὸν ὁποῖον ἐστειλάτε νὰ ἡθικοποιήσῃ τὴν κοινωνίαν τῆς Τριπόλεως, ἐνώπιον τῆς κοινωνίας Τριπόλεως, πέρνει τὸν αὐτὸν μισθὸν τοῦ μηνὸς ἐκείνου

καὶ πληρώνεται δύο μισθοὺς διὰ τὸν αὐτὸν μῆνα. Αὐτὰ καταγγέλλομεν ἀπὸ τοῦ ἔθματος καὶ σᾶς λέγομεν νὰ φέριτε τὰ ἔγγραφα νὰ μᾶς διαφύεσθε. Δὲν θέλομεν νὰ μᾶς ἀφῆσθε μὲ αὐτὴν τὴν πιποῖθαι ὅτι ὑπάρχει ἀ-ώτερος ὑπάλληλος τοιοῦτος. Εἰναι θελήσθητε νὰ τὰ ἀφῆσθε κακαλυμμένα, παραβιάζετε τὰ δικαιώματα τῆς μειοψηφίας, τῆς ὁποίας αὐτοὶ ἴσως θὰ ᾔσθε μέλος.

ΔΑΓΡΕΣ. Τότε θὰ δυσπιστῶ καὶ ἐγὼ.

ΛΟΜΒΑΡΔΟΣ. Δι' αὐτὸ δὲν ἔχεις τὸ δικαίωμα, εἰναι μοῦ ἀφαιρέσθαι τὸ δικαίωμα νὰ ἐξετάσω. Σὺ λέγω, κατάθεσε τὰ ἔγγραφα καὶ πρὸς τοῦτο ἐνῶ προσβάλλετε τὸ δικαίωμα τῆς μειοψηφίας, ἐνῶ προσβάλλετε τὴν θέσιν τοῦ κοινοβουλευτικοῦ πολιτεύματος, δὲν καλλιστερεύετε, χειροτερεύετε τὴν θέσιν τοῦ ὑπαλλήλου, τὸν ὁποῖον θέλετε νὰ προστατεύετε.

ΔΑΝΟΠΟΥΛΟΣ. Νομίζω, ὅτι τὸ σύνταγμα εἶναι τέκνον τῆς δυσπιστίας, ἡ δυσπιστία εἶναι ἡ στερήσις τοῦ συντάγματος· καὶ τοῦτο εἶναι καλὸν, τὸ ὅποιον ὁμῶς τὸ οἰκτεῖρω, ὅταν θέλῃ νὰ ἐκασκηθῇ διὰ προφάσεως καὶ ἡ αἰτία εἶναι ἄλλη. Ἐκτεθήσασθε, κύριοι, πληροφορίας περὶ αὐτῆς τῆς ὑποθέσεως, καὶ λέγει τὸ πρόσωπον τὸ ὑπεύθυνον, δὲν συνέβη ἀκόμη τὰ στοιχεῖα τὰ ἀπαιτούμενα, καὶ δὲν ἔμπορεῖ νὰ τὸ εἴπῃ τοῦτο διὰ νὰ μακρύνῃ τὰς πληροφορίας ἐπ' ἀπειρον, οὔτε ἔμπορεῖτε νὰ τὸ ὑποθέσῃτε, ἡ ἀδρότης ἀπαιτεῖ νὰ τοῦ εἴπητε, λάβε 15 ἡμέρας, 20, προθεσμίαν, δὲν εἶναι δίκαιον ἕνας ἄνθρωπος, ὡς τὸν κ. Λομβάρδον, νὰ λέγῃ, ὅτι δὲν θὰ τὰ φέριτε. Ὁ κ. Λομβάρδος ἀπηύθυνεν ἐπερώτησιν, αὕτη θὰ διαβιβάσθῃ εἰς τὸ ἀρμόδιον ὑπουργεῖον καὶ θὰ ἴλθῃ ὁ ἀρμόδιος ὑπουργός νὰ δώσῃ πληροφορίας· ἕκαστος μάλιστα τῶν ὑπουργῶν, τοὺς ὁποῖους ἀπορᾷ ἡ ὑπόθεσις· καὶ τότε, ὅταν δὲν ᾔναι πλήρεις, τότε ζητεῖ τὴν συμπλήρωσιν ὁ κ. Λομβάρδος. Ἡ κατάθεσις τῶν ἐγγράφων δὲν ἠρνήθη εἰς κανένα· διότι πρῶτος ἐγὼ πιστεύω, ὅτι ὁ ἐλεγχος εἶναι ἀπόλυτος. Λέγω λοιπὸν, ὅτι ὁ κ. Λομβάρδος δὲν πρέπει νὰ ἐπιμένῃ, διότι, ὅταν ὁ κ. πρωθυπουργός σᾶς λέγῃ ὅτι δὲν ἔχει πληρὴν τὰ στοιχεῖα, δὲν πρέπει ν' ἀμφισβῆλλετε, ὅταν δὲν ἔχετε ἀποδείξεις περὶ τοῦ ἐναντίου· διότι ἕνας ταμίης σᾶς εἶπεν ὅτι τοῦ ὑπῆγεν ἔν ἔγγραφον διὰ νὰ σταματήσῃ, δὲν θὰ εἴπῃ μὲ τοῦτο ὅτι ἐπεραιώθη ἡ ὑπόθεσις, ἀλλ' ὅτι θὰ ἐξακολουθήσουν τὰς ἐνεργείας τῶν τὰ δύο ἀρμόδια ὑπουργεῖα, καὶ ὅτι εἶναι ἔργος ἡ ἀτόρπις. Ὁ ταμίης τῆς πατρίδος σας, κ. Λομβάρδε, εἶπατε ἀνήγγειλεν ὅτι αὐτὸ ἐλαβε χώραν.

ΛΟΜΒΑΡΔΟΣ. Οὔτε ἀνταπόκρισιν ἔχω, οὔτε τὸν ἡζύρω.

ΔΑΝΟΠΟΥΛΟΣ. Ὅχι εἰς ἴσας ἀλλ' εἰς τὴν ὑπερηκόειαν. Ἡ ὑπερηκόεια ἡ κεντρικὴ τοῦ εἶπεν, ὅτι ἡ ὑπόθεσις διεξάγεται μεταξὺ τῶν δύο ὑπουργείων, καὶ ἂν ἡ πράξις φέρῃ καὶ ἐκρύτερον χαρακτήρα, τὸ ὑπουργεῖον θὰ ἐφαρμόσῃ τοὺς νόμους καὶ μὴ ἔχετε καμμίαν ἀμφισβολίαν.

Α. ΚΡΕΣΤΕΝΙΤΗΣ. Κύριε πρόεδρε, ἐγὼ μάλιστα, δὲν βλέπω εἰς τὸ σύνταγμα παρὰ ἐν δικαίωμα (ἀναγινώσκω τὸ 58 ἄρθρον τοῦ συντάγματος). Τοῦτο, κύριε, δὲν εἶναι ἄλλο, ἀλλ' ἔχει τὰς συναρμολογίας του καὶ τὴν ἰσχύον τοῦ νόμου, τὴν ὁποίαν ζητοῦν τινες. Ἀλλ' ὁ κ. Λομβάρδος ὡς ἀγανακτισμένος ὁμιλῶν περὶ τῆς Ζακύνθου, ἔκαμε λόγον καὶ περὶ τῆς Ἠλείας· τὸν παρακαλῶ νὰ μοι εἴπῃ, ἂν οἱ ὑπάλληλοι, τοὺς ὁποῖους ἀνέφερε, διευθύνουν λαόν. Ὁ κ. Λομβάρδος εἶχε τὸν γαμβρὸν του εἰς Ζακύνθον τελώνην.

ΛΟΜΒΑΡΔΟΣ. Δὲν εἶναι ἀληθὴς (μέγας θόρυβος). Πρὶν τοῦ διατάγματος ἦτο· ἄμα ἐξεδόθη τὸ διάταγμα μετετέθη (διάλογοι).

Α. ΚΡΕΣΤΕΝΙΤΗΣ. Βιβαίω τοὺς κ. Βουλευτάς· ὅτι δὲν ἔχουν δίκαιον. Ἡ Βουλὴ πάντοτε ἀποφασίζει, δὲν ἔμπορεῖ κάθε βουλευτὴς νὰ εἴπῃ θέλω τὸν ὑπουργόν· δὲν στέκει εἰς αὐτόν, ἂν δὲν ἀποφασίσῃ ἡ πλειοψηφία, καὶ ὅταν ἀποφασίσῃ ἡ πλειο-

ΛΟΜΒΑΡΔΟΣ. Ἐγὼ ζητῶ τὰ ἔγγραφα, τὰ ὅποια ἀποδίδουν τὸ χρηματικὸν τῶν διαβατηρίων, τὸ ὅποιον ἐσφραγίσθη ὁ πρῶτος νομάρχης Ζακύνθου καὶ μετὰ ταῦτα Τριπόλεως καὶ νῦν Λακωνίας, καθὼς καὶ τὰ ἔγγραφα, τὰ ὅποια ἀφοροῦν τὴν διπλὴν πληρωμὴν τοῦ μισθοῦ του, παρακαλῶ λοιπὸν νὰ κατατεθοῦν.

Θ. Α. ΖΑΪΜΗΣ (πρωθυπουργός.) Ὅτι δοθῶσιν αἱ πληροφορίες, αἱ ὁποῖαι θὰ σπριζῶνται ἐπὶ τῶν ἐγγράφων ὅταν ἡ Βουλὴ πεισθῇ, ὅτι τὸ ὑπουργεῖον δὲν λήγει τὴν ἀλήθειαν, τότε δύναται ν' ἀπαιτήσῃ τὴν κατάθεσιν τῶν ἐγγράφων αὐτῶν, διότι ἔγγραφα ὑπηρεσίας καὶ τὰ ἀρχεῖα τοῦ ὑπουργείου δὲν δύναται νὰ κατατεθῶσιν εἰς τὴν Βουλὴν ἂν δὲν πεισθῇτε ἐκ τῶν πληροφοριῶν, τότε θέλομεν φέρει ἔγγραφα, ἀλλὰ δὲν δυνάμεθα ν' ἀποδεχθῶμεν τὴν ἀρχὴν, ὅτι δι' ἀντικείμενα τῆς ὑπηρεσίας δυνάμεθα νὰ φέρωμεν ἔγγραφα ἐκκριμῇ πρὶν τελειώσῃ ὑπόθεσις τις.

ΛΟΜΒΑΡΔΟΣ. Τίποτε δὲν εἶναι μυστικὸν παρὰ τὰ διπλωματικά ἔγγραφα. Τὸ ζήτημα αὐτὸ δὲν πρέπει νὰ τὸ παρτριζώμεν. Ἐκαστος βουλευτὴς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ζητήσῃ πρὸς πληροφάνειαν τοῦ ἔγγραφου ἀφαιρῶντα τὴν διαγωγὴν δημοσίων ὑπαλλήλων. Ὅταν τὸ θέμα, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου περιστρέφεται τὸ ζήτημα, δὲν ᾖ διπλωματικόν, ὅταν κατηγορῶ ἐπὶ τοιοῦτων ὁρισμένων γεγονότων ἓνα ὑπάλληλον κατέχοντα ἀνωτάτην διοικητικὴν θέσιν, καὶ ζητῶ νὰ κατατεθῶσι τὰ ἔγγραφα, νομίζω, ὅτι τοῦτο δὲν δύναται νὰ τὸ ἀρνήθῃ κανεὶς· πρέπει νὰ κατατεθῶσιν, ἵνα φωτισθῶμεν, διὰ νὰ μὴ ἀπατώμεθα, ἵνα φωτισθῇ ἡ Βουλὴ ἂν τὰ πράγματα εἶναι τοιαῦτα, ὅσα περιγράψαν. Ἡ ἀρνήσις αὕτη δὲν εἶναι σύμφωνος μετὰ τὴν καθαρότητα, τὴν ὁποίαν θέλουν νὰ δείξουν ὅτι σκολοῦντο εἰς ὅλα· δὲν εἶναι σύμφωνος μετὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ νόμου, τὴν ὁποίαν πρέπει ν' ἀρχίσωμεν νὰ δάσωμεν εἰς ἐκτέλεσιν· δὲν εἶναι σύμφωνος μετὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ κοινοβουλευτικοῦ εἴους, τὰς ἀρχὰς τοῦ κοινοβουλευτικοῦ συστήματος, εἶναι μία ἀρνήσις τῶν δικαιωμάτων, οὐχὶ τῆς Βουλῆς, ἀλλὰ τοῦ βουλευτοῦ· ἐγὼ ζητῶ νὰ κατατεθῶν, καὶ πρέπει νὰ κατατεθῶσιν, ἡ δὲ Βουλὴ ὡς κἀμὲν ὁποῖαν κρίσιν θέλει ἐπὶ τῶν ἐγγράφων αὐτῶν.

Θ. Α. ΖΑΪΜΗΣ (πρωθυπουργός.) Δὲν ἠρνήθην τὴν κατάθεσιν τῶν ἐγγράφων· εἶπον ῥητῶς, ὅτι τὰ ἔγγραφα πρὶν ἢ ἡ ὑπόθεσις περαιωθῇ δὲν δύναται νὰ κατατεθῶσι. Ζητεῖ ὁ κ. Λομβάρδος νὰ κατατεθῶσι τὰ ἔγγραφα, τὰ ἀφορῶντα τὸν νομάρχην Λακωνίας Παγανέλην. Ἡ ὑπόθεσις δὲν εἶναι περαιωμένη, δὲν εἶναι ὡς τὸ λέγουσιν· πρέπει νὰ τελειώσῃ ἡ ὑπόθεσις, καὶ τότε νὰ κατατεθῶν ἄλλως, ὅταν ὑπάρχῃ ἐκκρεμὴ ἀλληλογραφία περὶ τῆς ὑπόθεσεως αὐτῆς μεταξὺ τοῦ νομάρχου καὶ τοῦ προϊσταμένου ὑπουργοῦ, ἡ ὑπόθεσις δὲν εἶναι περαιωμένη, ἐπομένως τὰ ἔγγραφα δὲν δύναται νὰ κατατεθῶν εἰς τὴν Βουλὴν, διότι ἐξ αὐτῶν ἡ Βουλὴ δὲν δύναται νὰ ἐξαγάγῃ τι θετικόν. Ἐπὶ τῆς ὑπόθεσεως αὐτῆς ὡς λέγω ἐν συντόμῳ τί τρέχει· ὁ κ. Παγανέλης εἶχε δικαίωμα νὰ λάβῃ παρὰ τοῦ δημοσίου 800 δραχμὰς δι' ἐξόδα μεταθέσεως, ἐνόμισε λοιπὸν ὅτι, ἀντὶ νὰ ἐπιστρέψῃ τὰς 400 δραχμὰς τῶν διαβατηρίων, ὅτι δύναται νὰ συμψηφίσῃ τὸ ποσὸν αὐτὸ πρὸς τὸ ποσόν, τὸ ὅποιον ἐδικαιούτο νὰ λάβῃ· περὶ τούτου ἔγινεν ἐξέτασις· τί ἔγγραφα θέλετε τώρα νὰ φέρω, ὅταν ἡ ὑπόθεσις δὲν ᾖ τελειωμένη; Πρὸ παντός ἄλλου γνωρίζω τὰ κοινοβουλευτικὰ ἔθιμα καὶ τοὺς κοινοβουλευτικοὺς τύπους, τοὺς ὁποῖους ἐσθιάσθην καὶ σέβομαι καὶ θέλω σεβασθῆν.

ΛΟΜΒΑΡΔΟΣ. Ἡ ὑπόθεσις εἶναι πρὸ 9 μηνῶν.

Θ. Α. ΖΑΪΜΗΣ (πρωθυπουργός.) Δὲν εἶναι ἀληθές.

ΛΟΜΒΑΡΔΟΣ. Πρὸ 9 μηνῶν εἶναι ἐκκρεμὴς γνωρίζω δὲ, ὅτι ἐσχάτως ἤθελον νὰ τὸ καλύψουν, λέγοντες νὰ τὰ λογαριάσουν εἰς τὰ ἐξόδα τῆς μεταθέσεως, ἀπὸ Ζακύνθου εἰς Τρίπολιν καὶ ἀπὸ Τριπόλεως εἰς Λακωνίαν. Ἀλλ' εἶναι δυνατόν 800 καὶ πλέον δραχ. νὰ δοθῶσιν εἰς ἐξόδα μεταθέσεως; Ζητῶ λοιπὸν νὰ κατατεθῶν

αὐτὰ τὰ ἔγγραφα. Ἡ κυβέρνησις αὐτὴ ἡ ἰδίᾳ ἐπρεπε νὰ ἔλθῃ εἰς βοήθειάν μου, καὶ ἂν ᾖ τῷ ὄντι, ὡς ἀγαπῶ νὰ ὑποθέτω, ἂν ᾖ αἰθῶν τὸ πρᾶγμα νὰ εἴπῃ, τί φωνάζετε; ἰδοὺ τὰ ἔγγραφα, ἰδοὺ ποῦ εἶναι ἡ ὑπόθεσις· διατί θέλετε νὰ τὰ καλύψετε διαγείρετε περισσοτέρας ὑπονοίας. Ἐπιμένω λοιπὸν νὰ κατατεθῶν τὰ ἔγγραφα. Τὸ φῶς, ὅστις εἶναι εἰς τὴν ἀλήθειαν, δὲν τὸ φοβεῖται ποτε· εἶναι δικαίωμα· ὡς βουλευτὴς ζητῶ τὴν ὁποῖαν εἶπα ἀλληλογραφίαν μεταξὺ τῶν τριμηνίων Ζακύνθου καὶ Τριπόλεως καὶ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν. Δὲν δύνασθε νὰ μοὶ τὸ ἀρνήθῃτε, ἐκτός ἂν θέλητε νὰ μείνητε ἐκτός τῶν ὁρίων τῶν κοινοβουλευτικῶν.

ΔΑΓΡΕΣ Ἐγὼ ἀνίσταμαι κατ' ἀρχὴν, διότι βλέπω ὅτι παραδεχόμενοι τὴν ἀρχὴν, τὴν ὁποίαν προτείνει ὁ κ. Λομβάρδος, δὲν θὰ κάμωμεν ἄλλο παρὰ καθ' ἑκάστην νὰ ἐξετάζωμεν ἔγγραφα τῶν διαφόρων ὑπηρεσιῶν· ὁ κ. Λομβάρδος ἐδικαιούτο νὰ κάμῃ ἐπιρώτησιν ὁποιαδήποτε, νὰ εἴπῃ ἔχω ἀμφιβολίαν ἐπὶ τῆς ἐνεργείας τῆς νομοτελεστικῆς ἐξουσίας, ζητῶ νὰ ἐκπληρώσῃ τὸ καθῆκόν της, ἐπὶ τῆς κατὰ τὴν ὁποίαν καταγγέλλω λάθε λοιπὸν ὑπ' ὅψιν τὰ πρακτικὰ τῆς ὑπόθεσεως καὶ εἰς οὗ, Κυβέρνησις, ν' ἀπολογηθῇ. Ὁ ὑπουργὸς θὰ ἐξετάσῃ τὰ ἔγγραφα, τοὺς λογαριασμούς καὶ θὰ ἔλθῃ, νὰ εἴπῃ εἰς τὴν Βουλὴν, αὐτὰ ἀνεκάλυψα ἐκ τῶν ἐγγράφων αὐτῶν, αὐτὸ ἐνόμισα ὀρθὸν καὶ δίκαιον νὰ κάμω. Ἄν δὲ αἱ πληροφορίες δὲν εἶναι ἀρκούσαι, ἡ Βουλὴ ὀφείλει νὰ ζητήσῃ τὰ ἔγγραφα διὰ νὰ πληροφορηθῇ, ἂν ὁ ὑπουργὸς ἐξέπληρωσε τὸ καθῆκόν του· ἄλλως δὲ ἐκ τῶν προτέρων νὰ λήγῃ τις, ἔχω πληροφορίας, καὶ τὰς ἔχω ἐγὼ, ἔστω ἐπισήμως, αὐθεντικῶς, καὶ δὲν θέλω νὰ ἔλθῃ ὁ ὑπουργὸς νὰ δώσῃ πληροφορίες, ἀλλὰ θέλω τὰ ἔγγραφα, θὰ καταντήσωμεν εἰς λαβύρινθον. Ἀνίσταμαι λοιπὸν κατ' ἀρχὴν εἰς τὴν προσαγωγὴν τῶν ἐγγράφων πρὶν ἢ οἱ ἀρμόδιοι ὑπουργοὶ ἐξετάσουν καὶ δώσουν πληροφορίες.

ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ. Νομίζω, κύριοι, ὅτι σήμερον, καὶ λίγω ταῦτα ἀσχετῶς πρὸς τὸ προκείμενον ζήτημα, ζητοῦν νὰ καθιερώσουν ἀρχὰς λίαν ἐπιδαθείς καὶ λίαν ὀλεθραί, αἱ ὁποῖαι ἀνατρέπουσιν ἄρδην τὸ δικαίωμα τοῦ ἐλέγχου, τὸ ὅποιον ἔχει ἡ Βουλὴ· ἔχομεν δικαίωμα, καὶ δικαίωμα μέγιστον, ὡς τὸ οὐσιωδέστερον, τὸ τοῦ ἐλέγχου· πῶς θὰ κάμωμεν τὸν ἐλεγχον, ἂν δὲν μᾶς ἐπιτρέπουσιν νὰ ἐξετάσωμεν νὰ εὐρωμεν τὰ στοιχεῖα, ἀπὸ τὰ ὅποια ὁ ἀρῶμεν τὰς πεποιθήσεις, τὰς πληροφορίες μας; Ἡ μειοψηφία ἔχει δικαιώματά τινα, τὰ ὅποια δὲν ἔμπορουν νὰ ὑπαχθῶν εἰς τὴν ἀπόφασιν τῆς πλειοψηφίας, διότι τότε, ἀλλοίμωνον! Καὶ τὸ δικαίωμα τῆς μειοψηφίας εἶναι ἀπόλυτον, τοῦ νὰ εἰσέρχεται εἰς τὰ γραφεῖα καὶ νὰ βλέπῃ τὰ ἔγγραφα. Δὲν δεχόμεθα λοιπὸν νὰ λέγετε· ἀφήσατε νὰ σὰς εἴπωμεν ὅτι θέλομεν καὶ ἐπειτα φέρομεν τὰ ἔγγραφα. Ἐάν ἡ πλειοψηφία θέλῃ διότι ἐάν ἔχῃ τὴν πλειοψηφίαν, καὶ ὡς ὑπουργὸς θὰ τὴν ἔχῃ, ἄλλως δὲν εἶναι ὑπουργός, ἡ μειοψηφία δὲν ἔχει τὰ μέσα ν' ἀνακαλύψῃ τὴν ἀλήθειαν ἐπομένως ἡ ἀλήθεια μένει καλυμμένη, καὶ ὁ ἐλεγχος καταστρέφεται. ἰδοὺ ποῦ τείνομεν νὰ μᾶς φέρουν παραδεχόμενοι τὴν ἀρχὴν, τὴν ὁποίαν προτείνουσιν.

ΔΑΓΡΕΣ. Ἐχομεν ἐμπιστοσύνην, ἀκούμεθα εἰς τὰς ἐξηγήσεις.
ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ. ἰδοὺ τί ζητεῖται. Ἡ πλειοψηφία δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα ν' ἀρνήται τὰ πάντα εἰς τὴν μειοψηφίαν δὲν ἔμπορὶ νὰ λέγῃ ἔχω τὴν ἐμπιστοσύνην εἰς τὸν ὑπουργόν, μὲ ἀρκούν ὅσα λέγει, ἀρκούν αἱ γνώμαι, τὰς ὁποῖας παρουσιάζει, δὲν ἐπιτρέπω εἰς κανένα νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ γραφεῖον, νὰ ἐξετάσῃ. Ἐάν αὐτὸ θέλετε νὰ καθιερώσῃτε, καταστρέφετε τὸ δικαίωμα, τὸ σημαντικόν, τὸ ὅποιον ἔχει ἡ Βουλὴ νὰ ἐξελέγῃ. Μέχρι τοῦδε μόνον μία περίστασις ὑπῆρχε, κατὰ τὴν ὁποίαν ἀπαρτίζεσθαι εἰς τὴν Βουλὴν νὰ ἐξετάσῃ τὰ ἔγγραφα, ἡ περίστασις τῶν διπλωματικῶν ὑποθέσεων, τῶν διπλωματικῶν ἐνεργειῶν, ἐπειδὴ

συμφέροντα μεγάλα διαπραγματεύονται· εἶπε καὶ ὁρθῶς τὸ δικαίωμα ἡ κυβέρνησις νὰ λέγῃ, διαπραγματεύονται μεγάλα συμφέροντα, ἀφῆσάτε μας ὑπ' εὐθύνην μας, ἀφῆσάτε μας νὰ τελειώσωμεν, καὶ εἰς τὸ τέλος παρουσιάζωμεν τὰ ἔγγραφα. Ἦδη εἰς ὑπάλληλος ἐγκληματῇ, λέγουσιν· εἶναι ἀληθές; ἀγνοῶ· θελομεν νὰ τὸ ἐξετάσωμεν διὰ νὰ φωτισθῶμεν, φέρετε λοιπὸν τὰ ἔγγραφα διὰ νὰ ἐξετάσωμεν. Πλὴν μὰς λέγουν ἀρκεσθῆτε εἰς τὰς πληροφορίες μας· ἀλλ' αἱ πληροφορίες σας εἶναι ὅτι μέχρι τοῦδε τὸν ἀφόντου νὰ ἐγκληματῇ. Νομίζω διὰ τοῦτο ὅτι πρὸ πάντων ὁ κύριος πρωθυπουργὸς δὲν θὰ ἐπιμείνῃ εἰς αὐτὴν τὴν ἀρχὴν, διότι τὸ ἐν γένει συμφέρον καὶ τὸ συμφέρον τῆς κυβερνήσεως εἶναι ν' ἀνακαλύπτεται ἡ ἀλήθεια πλήρως, διὰ τὴν δὲ ναμὴν τῆς ἡ κυβερνήσεως σιγήσῃ εἰς τὴν ἀλήθειαν· ἐπομένως πιστεύω ὅτι ἀνευ περαιτέρω συζητήσεως, πρῶτος ὁ κύριος πρωθυπουργὸς θὰ εἴπῃ ὅτι παρουσιάζει αὐτὰ τὰ ἔγγραφα.

Θ. Α. ΖΑΪΝΗΣ (πρωθυπουργός). Κύριε πρόεδρε, ἐγὼ δὲν ἐρνέην τὴν κατάθεσιν τῶν ἐγγράφων, καὶ ἀπορῶ πῶς στήριξται ἐπὶ τινος ἰδέας καὶ θέλει ν' ἀνοικοδομηθῇ λόγον ὑπερασπίσεως δικαιωμάτων τῆς Βουλῆς· κατὰ τὴν πρώτην συντομωτάτην ὁμιλίαν μου δὲν ἐρνέην νὰ καταθέσω τὰ ἔγγραφα, ἀλλ' εἶπον, ὅτι τὰ ἔγγραφα ἀποβλέπουσιν ὑπόθεσιν, ὅ ὅποια εἶναι ἐκκεντρικὰ καὶ ὅ ὅποια δὲν εἶναι πλήρως, ἐπομένως ὅταν τὰ ὑπουργεῖα τελειώσουν τὴν ὑπόθεσιν αὐτήν, τότε θέλω καταθέσει τὰ ἔγγραφα, σήμερον δὲν εἶμαι εἰς κατάστασιν νὰ τὰ καταθέσω. Κατηγορεῖται ὁ κύριος Παγανέλης ὅτι κατακράτησε τετρακοσίας δραχμὰς· τὸ ὑπουργεῖον πρέπει νὰ ἐξετάσῃ ἐάν τινὸν ἡ κατακράτησις αὕτη ἀποτελεῖ, ὡς εἶπεν ὁ κύριος Κουμουνοδόρος, ἐγκλημα· διότι ἔχω τὴν τιμὴν νὰ τὸν ἐξεδιέσω, ὅτι πλῆθος ὑπαλλήλων ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ ἑκαμὴν ὁμοῖα ἐγκλήματα, καὶ δὲν τὰ ἐθεώρησεν ὁ κύριος Κουμουνοδόρος· τοιαῦτα δὲν πρέπει λοιπὸν περὶ ἐγκλήματος· ἡμπορεῖ ἡ πρᾶξις νὰ καταλήξῃ εἰς ἐγκλημα, ἀλλὰ σήμερον δὲν εἶναι ἐγκλημα.

Εἶπον λοιπὸν, ὅτι τὰ ἔγγραφα θέλω καταθέσει, ὅταν ἡ ὑπόθεσις αὕτη διακρινθῇ μεταξὺ τῶν ὑπουργείων καὶ τότε ἡ Βουλὴ θέλει εἶσθαι εἰς θέσιν νὰ ἔλθῃ νὰ κρίνῃ, καὶ ἐάν ἡ κυβέρνησις ἐπράξῃ τὸ καθήκον τῆς καὶ ἐάν ὁ νομάρχης κ. Παγανέλης ἐγκληματῇ. Ἐπαναλαμβάνω δὲ ὅτι θὰ καταθέσω τὰ ἔγγραφα, ἀλλ' ὅταν τελειώσῃ ἡ ὑπόθεσις, ἥτοι ὅταν τὸ ὑπουργεῖον φθάσῃ εἰς ἐν ἀποτέλεσμα. Τὰ προκαταρκτικὰ ἔγγραφα, τὰ ὅποια διαμείβονται μεταξὺ τῶν ὑπουργείων, καὶ τὰ ὅποια δὲν ἀποτελοῦν τὰ στοιχεῖα ἐκείνα, ἐκ τῶν ὁποίων δύναται νὰ κρίνῃ ἡ Βουλὴ, εἶναι περιττὸν νὰ κατατεθῶν εἰς τὴν Βουλὴν. Θὰ κατατεθῶν λοιπὸν τὰ ἔγγραφα αὐτὰ, ὅταν ἡ ὑπόθεσις περαιωθῇ.

ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ. Παρακαλῶ τὸν κύριον ὑπουργόν, ἐάν ἦ-αι δυνατόν, νὰ διασαφίσῃ εἰς τὴν Βουλὴν ποῖα ζημία θὰ προσβῇ εἰς τὴν ἐξουσίαν τῆς ἀληθείας, ἐάν κατατεθῶν τὰ ἔγγραφα, ἔστω καὶ πρὶν περαιωθῇ ὁριστικῶς ἡ ὑπόθεσις· διότι ἐάν τινὸν ἡδύνατο νὰ πεισθῇ τις, ὅτι κατατιθεμένων τῶν ἐγγράφων μὴς ὑποθέσεως δύναται νὰ προσκοπῇ ἡ ἐξουσία τῆς ἀληθείας, εἶναι ἐνδεχόμενον νὰ συμβοῦν ζημία, εἴτε εἰς τὸ δημόσιον, εἴτε εἰς τοὺς πολίτας, εἴτε εἰς τοὺς ὑπαλλήλους, τότε ἐξομῶ καὶ ἐγὼ ἡδυνάμην νὰ παραδεχθῶ ὡς ὁρθὴν τὴν ἰδέαν τοῦ κυρίου πρωθυπουργοῦ, νὰ μὴ κατατεθῶν εἰς τὴν Βουλὴν τὰ ἔγγραφα πρὶν περαιωθῇ ὁριστικῶς τὸ ζήτημα· ἀλλ' ἐπὶ τοῦ προκειμένου, τὸ κατ' ἐμὲ, δὲν λέγω ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ προκύβῃ ζημία· ἐάν ὁ κ. πρωθυπουργὸς εὐαρεστηθῇ νὰ καταθέσῃ εἰς τὴν Βουλὴν τὰ ἔγγραφα, καὶ τὰ ἔγγραφα αὐτὰ μείνουν μίαν, δύο, τρεῖς ἡμέρας, δύναται μάλιστα νὰ τὰ πάρῃ αὐθιγὰ ἀπὸ τὸ γραφεῖον τῆς Βουλῆς, ἀφοῦ τὰ θεωρήσουν οἱ ἐνδιαφερόμενοι καὶ λάβουν τὰς σημειώσεις, τὰς ὁποίας νομίζουν ἀναγκαῖας. Δὲν βλέπω λοιπὸν εὐλογον τὴν ἐπιμονὴν τοῦ κυρίου πρωθυπουργοῦ

ἀφοῦ παραδέχεται τὴν ἀρχὴν, ὅτι ἡ κυβέρνησις ὀφείλει νὰ παρουσιάσῃ τὰ ἔγγραφα ὅσας ταῦτα ζητοῦνται ἀπὸ τὴν Βουλὴν· δὲν βλέπω εὐλογον τὴν ὑποδιαστολὴν αὐτὴν, τὴν ὅποیان ἔκαμα, καὶ τὸν παρακαλῶ νὰ φέρῃ τὰ ἔγγραφα αὐτὰ, νὰ τὰ ἴδῃ ὁ ἐνδιαφερόμενος ἀπευθύνῃ τὴν ἐπερώτησιν καὶ μετὰ τοῦτο νὰ τ' ἀποσύρῃ. Καμία ἀναβολὴ δὲν θὰ ἐπείλθῃ, ἐκ τούτου.

ΣΑΡΑΒΑΣ (ἐκποργ. παιδείας). Πρόκειται τινὸν, κύριοι, περὶ τῆς μεγάλης ἀρχῆς τοῦ ἐλέγχου, τὸν ὅποιον ἐξασκῇ ἡ Βουλὴ ἐπὶ τῆς Κυβερνήσεως, καὶ τὸν ὅποιον θέλει νὰ ἐξασκῇ σήμερον ὁ ἐντιμὸς κ. Λομβάρδος· ἀλλ' ἀνθίσταται ἡ Κυβέρνησις· μοι φαίνεται, ὅτι ἤθελεν εἶσθαι καλόν, τὰ ζητήματα, τὰ ὅποια παρουσιάζουν οἱ κύριοι, νὰ μὴ τὰ παρουσιάζουν πάντοτε εἰς ὑπεράσπισιν προεβλαπόμενων ἐλευθεριῶν τοῦ Κοινοβουλίου, διότι γνωρίζουν πολὺ καλὰ, ὅτι ἡ παρούσα κυβέρνησις ἔχει ἱκανὰ προηγούμενα, μαρτυροῦντα περὶ τοῦ σεβασμοῦ πρὸς τὰς ἐλευθερίας τοῦ κοινοβουλίου, τὸ ἀπέδειξε διὰ πραγμάτων καὶ οὐχὶ διὰ κενῶν λόγων ἀπὸ τοῦ ὅχματος τούτου, δύναται μάλιστα νὰ κτυχῇ, ὅτι ἐφάνη φειδωλὴ εἰς τοὺς λόγους, δὲν ὑπεσχέθη ὡς ἀντιπολίτευσις πράγματα, τὰ ὅποια δὲν διανοεῖτο νὰ πραγματοποιήσῃ ὡς Κυβέρνησις, ἐνθ' ἄλλοι, ἐάν ἤθελον ὑποβληθῇ εἰς τὴν δοκιμασίαν ταύτην, ἐμριεθλῶ, ἐάν δύνανται νὰ ἔχωσιν ὑπὲρ ἐαυτῶν παρομοίαν κρίσιν. Τί ζητοῦσιν οἱ κύριοι σήμερον; ἔχουν ἀκριβῆ καὶ ἰδέαν τοῦ δικαιώματος τῆς ἐπιτηρήσεως καὶ τοῦ ἐλέγχου, τὸ ὅποιον παραπονοῦνται, ὅτι παραγνωρίζεται σήμερον καὶ προσβάλλεται; Τί ἐστὶ δικαίωμα ἐλέγχου τῆς Βουλῆς ἐπὶ τὴν διαχείρισιν τῆς Κυβερνήσεως; τί ἐστὶ δικαίωμα τῆς ἐπιτηρήσεως; Ἡ νομοταλεστικὴ ἐξουσία ἐκτελεῖ τοὺς νόμους κατὰ τὴν ἰδίαν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν, καὶ κατὰ τὸ συμφέρον τῆς κοινωνίας, ὅπως αὕτη τὸ ἐννοεῖ· ἡ Βουλὴ δύναται νὰ ζητήσῃ λόγον ἀπὸ τὴν νομοταλεστικὴν ἐξουσίαν, ἐάν εἰς εἰδικὴν τινα περίπτωσιν δὲν ἐφῆρμεν τὸν νόμον, ἢ ἐάν ὅπως τὸν ἐφῆρμεν, προσέβλεπε συμφέρον τι τῆς πολιτείας, νὰ προκαλέσῃ τὴν ἐξήγησιν τῆς Κυβερνήσεως, καὶ νὰ ἔλθῃ κατόπιν ἡ ἀπόφασις τῆς Βουλῆς ἐγκρίνουσα ἢ ἀποδοκιμάζουσα τὰ πεπραγμένα.

Ὁ κ. Λομβάρδος χρώμενος τῷ δικαιώματι τούτῳ, ἔκαμα μίαν ἐπερώτησιν· ἡ Κυβέρνησις ἤρνηθη ν' ἀπαντήσῃ εἰς τὴν ἐπερώτησιν· ὀδμαδῶς. Πῶς λοιπὸν ἔρχονται νὰ παραπονῶνται, ὅτι προσβάλλεται τὸ δικαίωμα τοῦ ἐλέγχου, τὸ ὅποιον ἔλαβον ὑπὸ τὴν ἰδιοκρίαν αἰγίδα καὶ προστασίαν τῶν οἱ κύριοι; Προσβάλλεται τὸ δικαίωμα τοῦ ἐλέγχου, διότι ὁ κ. Λομβάρδος παραγνώρισε τὰ κοινοβουλευτικὰ ἔθιμα; καὶ διὰ τὸν κ. Λομβάρδον διόλου δὲν παραξενεύομαι, ἀλλὰ παραξενεύομαι διὰ τὸν ἐντιμὸν φίλον μου κ. Κουμουνοδόρον, ὑποστηρίζοντα τὴν γνώμην τοῦ κ. Λομβάρδου.

ΛΟΜΒΑΡΔΟΣ. Τὸν λόγον, κ. πρόεδρε.

ΣΑΡΑΒΑΣ. Ἐρχεται ὁ κ. Λομβάρδος, ἐπαναλαμβάνων, παραγνώριζον τὰ κοινοβουλευτικὰ ἔθιμα καὶ ὑποβάλλων μίαν ἐπερώτησιν· ζητεῖ ἐκ τῶν προτέρων νὰ μεταρρηθῇ τὸ ἀρχεῖον τοῦ ὑπουργείου ἐνώπιον τῆς Βουλῆς, καὶ ἀπορεῖ, πῶς τὸ ὑπουργεῖον ἡμέρας δὲν συγκατατεθῇ εἰς τὴν πρότασιν τοῦ αὐτοῦ, κατεργκὸν οὕτω καίριον τραῦμα κατὰ τοῦ ἐλέγχου τοῦ κοινοβουλευτικοῦ. Ἐπρεπε νὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψιν τοῦ ὁ ἐντιμὸς ἐκ Ζακύνθου βουλευτῆς, ὅτι σήμερον διατύπωσεν ἀπλῶς τὴν ἐπερώτησιν, ὅτι θὰ ἔλθῃ κατόπιν ἡ ἐπ' αὐτῆς συζήτησις, καὶ ἂν κατὰ τὴν ἡμέραν κατὰ τὴν ὅποιαν γίνῃ ἡ συζήτησις, ὁ ὑπουργὸς ὁ ἀρμόδιος δὲν δώσῃ τὴν προσήκουσαν ἀπάντησιν, ἐάν δὲν προσπαθῇ τὰ ἔγγραφα ἐκεῖνα, τὰ ὅποια ὁ ἐπερωτήσας θεωρεῖ ἀναγκαῖα, ὅπως διαφωτισθῇ τὸ ζήτημα, τὸ ὅποιον ὑπέβαλεν εἰς τὸν ἐλέγχον τῆς Βουλῆς, δύναται ἀξιολογώτατα νὰ προκαλέσῃ τότε τὴν Βουλὴν, ἐν πλήρει γνώσει τῆς ὑποθέσεως ὅσον, νὰ εἴπῃ, ἐάν θεωρῇ ἀρκέσας τὰς ἐξηγήσεις, τὰς ὁποίας δόκουν ὁ ὑπουργός,

ΣΧΕΔΙΟΝ ΝΟΜΟΥ.

Ἀρθρον μόνον.

Αἱ διατάξεις τοῦ ἀπὸ 10 Μαρτίου 1847 νόμου περὶ συνουχισμοῦ τῶν Ψαριανῶν εἰς Εὐάτρειαν τίθενται ἐν ἰσχύϊ ἐπὶ μίαν ἐτι τριετίαν, ἀρχομένην ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος νόμου.

ΠΛΑΣΤΗΡΑΣ. Ὑποβάλλω μίαν πρότασιν, ἀλλὰ παρακαλῶ τὴν Βουλὴν νὰ μὴ διακοθῇ νὰ τὴν ἀποδοκιμάσῃ (ψιθυρισμοί). παρακαλῶ νὰ θεωρήσῃτε τὰ πρακτικὰ ἀποτελέσματα, καὶ κατόπιν νὰ φέρετε τὴν γνώμην σας. Ὑπάρχει γνώμη τις, καὶ γνώμη κοινὴ, ὅτι ἡ Βουλὴ εἶναι τὰ πάντα, ὅτι ὑπὸ τῆς Βουλῆς περιμένονται τὰ πάντα καὶ ἐπὶ τῆς Βουλῆς ῥίπτονται τὰ πάντα. Διὰ νὰ ᾔναι εἰς κατὰστασιν ἡ Βουλὴ ν' ἀνταποκριθῇ εἰς τοιαύτας ὑψηλὰς ἀπαιτήσεις, πρέπει ὅσον τὸ δυνατόν νὰ ᾔναι ἐλευθέρη. ἔχω τὴν γνώμην ὅτι ἐν Ἀθήναις δυσκόλως πάντοτε ἡ Βουλὴ συνεδριάζει, δὲν δύναται νὰ ᾔναι πολὺ ἐλευθέρη, ὑπάρχουν αἰτια, τὰ ὅποια τὴν ἐπαραίξουν, ὡς ἐπίσης τὴν ἀναγκάζουσι νὰ ἐπηρεάζῃ ἀκόμη καὶ αὐτὴ ἡ κυβερνήσις ἡ διοικήσις, ἂν ᾔτο κάπως ὀλιγωτέρον ἀπελλαγμένη ἀπὸ τὸ φορτίον τῶν βουλευτῶν, ὅπως ἔχουσι τὰ πράγματα, θέλει μᾶλλον ἐλευθέρως ἐνεργεῖ τὴν διοίκησιν. Ἡ πρότασις μου εἶναι ἡ ἑξῆς. «Ἡ Βουλὴ ἐν τῇ α'. αὐτῆς τῆς β'. συνόδου συνεδριάζει, θέλει προτιμῶνται τὸν τῶν συνεδριάσεων τῆς δι' ὀλόκληρον τὴν β'. σύνοδον, ἢ τὴν Αἰγιναν (γέλωδες), ἢ τὴν Σύρον, ἢ τὸ Ναύπλιον, ἢ τὴν Τρίπολιν, ἢ τὰς Πάτρας, ἢ τὴν Κέρκυραν, ἢ τὴν Ζάκυνθον, ἢ τὴν Κεφαλληνίαν, ἢ τὸ Μεσολόγγιον ἢ τὴν Λαμνίαν, ἢ ὅπου ἄλλου ὅμοις θέλατε (θόρυβος)». Δὲν ἔχω περισσώτερον τι νὰ εἰπῶ, οὔτε μὲ πειράζει ὁ γέλωας σας ἀργότερα θέλατε ἰδεῖ ὅτι εἶναι καλὴ ἡ ἰδέα μου (θόρυβος).

ΤΙΝΕΣ. Νὰ τυπωθῇ.

ΚΡΕΣΤΕΝΙΤΗΣ. Νομίζω ὅτι ἡ Βουλὴ ὅπου συνεδριάζει πρέπει νὰ ἔχῃ πλησίον τῆς καὶ τὴν Κυβέρνησιν.

ΠΛΑΣΤΗΡΑΣ. Τὸ δεύτερον μέρος τῆς προτάσεώς μου τὸ λύει τοῦτο «εἰς ὑπουργὸς ἀντιπρόσωπος τῆς Κυβερνήσεως, θέλει παρομέναι εἰς τὸν τόπον ὅπου συνεδριάζει ἡ Βουλὴ.» (θόρυβος).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Παραδέχεται ἡ Βουλὴ τὴν ἀρχὴν; διότι παρὰ τὴν ἀμφιβολίαν καὶ κατὰ τὸν κανονισμὸν ἔχει τὸ δικαίωμα ἡ Βουλὴ ν' ἀποφαίνεται.

ΠΑΥΠΑΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ. Πρέπει νὰ τυπωθῇ διὰ νὰ ᾔναι εἰς κατὰστασιν νὰ κρίνωμεν.

ΠΟΛΛΟΙ. Νὰ τυπωθῇ.

ΛΟΜΒΑΡΔΟΣ. Πολλὰ καὶ διάφορα εἶδον εἰς τὰς ἐφημερίδας, τὰ ὅποια μοῦ ἐφείλκυσαν τὴν προσοχὴν, κυβερνητικὰ καὶ διοικητικὰ, ὑποθέτω ὅτι δὲν εἶναι ὅλα ἀκριβῆ· ὅπως διαφωτισθώμεν περὶ τῆς ἀληθείας καὶ ἵνα μὴ κυκλοφοροῦν φήμες, αἱ ὅποια δὲν εἶναι ἀληθεῖς, κάμνω τὰς ἐπομένους ἐπερωτήσεις εἰς τὸ δασονομεῖον τῆς ἀγίης Ἀννῆς κατὰ τὸν νόμον δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ᾔναι παρὰ ἑνας δασονόμος, εἶναι ἀληθές ὅτι ὑπάρχουν δύο; Ὑπάρχει διάταγμα Βασιλικόν, τὸ ὅποion ἐσθλάσθησαν ὅλα τὰ ὑπουργεῖα, ὅτι δὲν διορίζονται ἐντόπιοι προϊστάμενοι ὑπαρξίων, ἐν τούτοις τελώνης Κατακόλου εἶναι διωρισμένος εἰς κύριος ὀνόματι Κωτσάντης ζητῶ λοιπὸν πληροφορίας, ἂν ᾔναι ἀληθές, διότι μοῦ λέγουσι ὅτι εἶναι ἐντόπιος ὑποτελώνης Κυλλήνης εἶναι διωρισμένος, ὡς μοῦ λέγουσι, εἶναι ἐντόπιος ζητῶ νὰ μάθω ἂν ᾔναι ἀληθές· προτεθῶ δὲ ὅτι αὐτοὶ οἱ δύο κύριοι εἶναι, ὡς λέγουσι, ὀφείλονται τοῦ δημοσίου, δὲν τὸ πιστεύω, προτεθῶ ὅτι εἶναι διάφοροι διωρισμένοι ἐν Ἠλείᾳ, οἱ ὅποιοι εἶναι ὀφείλονται τοῦ δημοσίου.

ΔΑΓΡΕΣ. Αὐτὸ δὲν τὸ ἀπαγορεύει ὁ νόμος.

ΛΟΜΒΑΡΔΟΣ. Ζητῶ νὰ προσκληθῇ ὁ ταμίης τῆς Ἠλείας νὰ μᾶς εἰπῇ, εἶναι διωρισμένοι ἐν Ἠλείᾳ ὀφείλονται τοῦ δημοσίου, εἴτε ἐκ διαχειρίσεως, εἴτε ἐξ ἄλλης ὀφειλῆς, καὶ κατὰ πόσον εἶναι ὀφείλονται. Ἐγὼ δὲν τὸ πιστεύω, ἐπιθυμῶ μόνον νὰ μάθω. Διωρισθῇ, λέγουσι, δασονόμος Καρύστου κάποιος Κότζικας, περὶ τοῦ ὅποιου λέγουσι, ὅτι εἶναι καταδικασμένος εἰς 15 ἐτῶν πρόσκαιρα δεσμὰ, διὰ καταχρήσεως δημοσίων χρημάτων· προσθέτω, ὅτι αὐτὸς λέγουσι, δὲν ἀνέλαβε τὰ πολιτικά του δικαιώματα· ἐρωτῶ εἶναι ἀληθές τοῦτο; Λέγουσι, ὅτι διωρίσθη ἐπιστάτης τῶν φυλακῶν Σύρου εἰς Χαντζάρης, λέγουσι, ὅτι ἦτο ληστής, λέγουσι, ὅτι συνελήφθη ἀπὸ χωροφύλακα, ὁ ὅποιος ἐτοιμάζεται νὰ ζητήσῃ τὴν ἀμοιβὴν, ἡ ὅποια ἦτο προεκκηρυγμένη διὰ τὴν σύλληψιν τοῦ ληστοῦ τούτου, (ψιθυρισμοί) εἶναι φήμες, αἱ ὅποια τρογοῦν, αἱ ὅποια ἐπαναλαμβάνονται εἰς τὴν δημοσιότητα· ἂν ᾔναι ψεύματα, τὰ ὅποια θίγουν τόσον σοβαρὰ ζητήματα, πρέπει νὰ διαφωτισθῶν, ἵνα μὴ πλανᾶται ἡ κοινὴ γνώμη· λέγουσι λοιπὸν, ὅτι ὁ ἀποκεκρυγμένος αὐτὸς ληστής διωρίσθη ἐπιστάτης τῶν φυλακῶν Σύρου. Τώρα δὲν λέγω πλέον ὅτι λέγουσι, ἀλλὰ λέγω, λέγω ἐγὼ, ὅτι ἕνας ἀπὸ τοὺς διασημοτέρους ἢ τοὺς μάλιστα διακρίνοντας νομάρχας ἐπὶ αὐθαίρεσιν κατὰ τὰ 68, ἦτο καὶ ἂν διὰ ἡρχετο πρῶτος ἡρχετο δεύτερος μετὰ τὸν Σακρόφραγον, ὁ πρῶτος νομάρχης Ζακύνθου Παγανέλης· δὲν ἐπαναλαμβάνω ὅσα λέγει ἡ εἰρηδοκώδης χρονικὴ τοῦ νήσου ἐκείνης, θέλω ν' ἀναρῶ μόνον ἐπίσημον πρᾶγμα. Ὁ ἄνθρωπος οὗτος μετετίθη ἀπὸ νομάρχης Ζακύνθου, νομάρχης Τριπόλεως· ἀναχωρῶν δ' ἐκείθεν ἐπὶ μετὰ τοῦ 400 δραχμῶν, τὰς ὅποιας ἐχρεώσθη ἀπὸ χαρτοσήμων διαβατηρίων, τὰ ὅποια εἶχε πάρει ἀπὸ τὸ ταμεῖον· ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ἀναχωρῶν ἐκείθεν ἐπληρώθη τὸν μισθὸν τοῦ μηνός, τὸν ὅποιον ὑπερέτῃσε, πηγαίνει εἰς Τρίπολιν καὶ λαμβάνει ἐκ δευτέρου τὸν μισθὸν τοῦ αὐτοῦ μηνός. Ταῦτα τὰ λέγω ἐγὼ, καὶ δὲν τὰ λέγουσι ἄλλοι. Περὶ τούτου ἡμεῖς ἔμενεν ἐπίσημος ἀλληλογραφία μετὰ τοῦ ταμίου Ζακύνθου καὶ τοῦ ταμίου Τριπόλεως, ἔλαβε γνῶσιν καὶ τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν. Ζητῶ νὰ κατατεθῶσιν ὅλα τὰ ἐγγραφα, τὰ ὅποια ἀφορῶσιν αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν τῆς ἀφαιρέσεως τῶν δημοσίων χρημάτων ἐκ μέρους τοῦ Παγανέλη, τοῦ ἐξακολουθεύοντος ἀκόμη νὰ ὑπάρχῃ εἰς ἀνωτάτας διοικητικὰς θέσεις, καὶ λέγω νὰ κατατεθῶσι, διότι ὑποθέτω, ὅτι περὶ ὧν αὐτῶν, ὁ ὑπουργὸς τῶν ἐσωτερικῶν καὶ πρωθυπουργός, δὲν ἔχει γνῶσιν· ἂν κατατεθῶσι καὶ τὸ πρᾶγμα, φρονῶ, ὅτι εἶναι, ὡς τὸ παρεστῆσα, δὲν ἔχω ἀμφιβολίαν, ὅτι ὁ κ. ὑπουργός τῶν ἐσωτερικῶν θέλει προκαλέσει τὴν παῖσιν τοῦ Παγανέλη, διότι δὲν νομίζω νὰ ᾔναι παράδειγμα ἐθικοποιήσεως τῆς κοινωνίας νὰ διατηροῦνται εἰς ἀνωτάτας θέσεις ἄνθρωποι τοιούτων προηγουμένων· ὅταν κατατεθῶν τὰ ἐγγραφα, θέλω ἐπεκταθῇ περισσότερο, καθόσον ἀφορᾷ τὴν ποιότητα τοῦ νομάρχου τούτου.

ΔΙΓΕΡΙΝΟΣ. (Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν). Νὰ σταλῶν τὰ πρακτικὰ εἰς τὸ ὑπουργεῖον καὶ θὰ δοθῶσιν αἱ δέουσαι πληροφορίες.

Κ. ΠΕΤΣΑΛΗΣ. Ἐπειδὴ ὁ ὑπουργός τῆς δικαιοσύνης δὲν εἶναι παρών·

ΛΟΜΒΑΡΔΟΣ. Θὰ ὀρίσθῃ ἡμέρα.

Θ. Α. ΖΑΪΜΗΣ (Πρωθυπουργός). Παρατηρῶ εἰς τὴν Βουλὴν, ὅτι καὶ περὶ τοῦ Χαντζάρη, καίτοι ἀπουσιάζοντος τοῦ ὑπουργοῦ τῆς δικαιοσύνης, θέλουν δοθῇ ὅλα αἱ πληροφορίες· ἡ ἀπουσία τοῦ ὑπουργοῦ τῆς δικαιοσύνης δὲν θέλει ἐμποδίσῃ τὴν ἀπάντησιν.

ΔΑΓΡΕΣ. Νομίζω, ὅτι δὲν δυνάμεθα νὰ προσώμεν εἰς ἀπόφασιν· ὁ ὑπουργός πρέπει ἀπλῶς μόνον νὰ προσκληθῇ νὰ δώσῃ πληροφορίες, καὶ ἂν δὲν ᾔναι ἀρκεταί, νὰ ζητηθῇ κατ'ἀνάγκην τῶν ἐγγράφων.

ψήφια, στέλλει ἐπιτροπήν ἢ πλειοψηφίαν νὰ θεωρήσῃ τὰ ἐγγράφα καὶ ἐξετάσῃ τὴν ὑπόθεσιν. Τὸ ὑπουργεῖον εἶναι ὑπόλογον νὰ δώσῃ λόγον εἰς τὴν Βουλὴν καὶ ὄχι εἰς τὸν βουλευτὴν· δὲν εἶναι ὑποκείμενον ν' ἀκούσῃ τὸν τυχόντα βουλευτὴν, ὁ ὁποῖος ζητεῖ τὰ ἐγγράφα, ἂν ἡ Βουλὴ δὲν ἐγκρίνῃ. Ἀν νομίζετε ὅτι εἴμεθα πολὺ ἐλεύθεροι νὰ φέρωμεν ἄνω κάτω τοὺς ὑπουργοὺς, ἐγὼ σὰς λέγω ὅτι δὲν ἔμποροῦμεν νὰ παραλύσωμεν καὶ τὴν ὑπηρεσίαν. Ἄς ἀποφασίσῃ ἡ Βουλὴ νὰ ὑπάγῃ νὰ ἴδῃ τὰ ἐγγράφα μίᾳ ἐπιτροπῇ· αὐτὸ εἶναι τὸ συνταγματικόν, αὐτὴ εἶναι ἡ κοινοβουλευτικὴ συγχθία. Ἀναγνώσατέ μου καὶ σεις ἐν ἀρθρῷ διὰ νὰ πεισθῇ ὑπερ τῆς γνώμης σας (θόρυβος).

ΛΟΜΒΑΡΔΟΣ. Νὰ ὁρισθῇ ἡμέρα τέλος πάντων, κύριε πρόεδρε· πότε θέλουν ν' ἀπαντήσουν οἱ ὑπουργοί;

ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ. Ὅσον τὸ δυνατόν συντομώτερον.

ΛΟΜΒΑΡΔΟΣ. Μὰ νὰ ὁρισθῇ ἡ ἡμέρα.

Εἰς ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ. Μετὰ τὸν προϋπολογισμόν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Μία φωνὴ ἐδῶκε, δὲν τὴν υἱοθετοῦμεν, μετὰ τὸν προϋπολογισμόν (γέλωτες).

ΛΟΜΒΑΡΔΟΣ. Μετὰ τὴν λήξιν τῆς συνόδου καλλίτερον. Τὴν πέμπτην, κύριε πρόεδρε.

Θ. Α. ΖΑΪΜΗΣ (πρωθυπουργός). Κύριε πρόεδρε, ζητοῦνται πληροφορίες αἱ ὁποῖαι διὰ νὰ ἴδωμεν ἀπαιτεῖται χρόνος. Ἀνέστην ὁ κ. Λομβάρδος ὑπαλλήλους ὡς ὀφειλόμενος τοῦ δημοσίου· πρέπει νὰ ζητηθῇ παρὰ τοῦ ἀρμοδίου ταμίου πληροφορίες, διὰ νὰ γίνῃ γνωστὸν, ἂν ἦναι τῶντι ὀφειλόμενα καὶ ἐνεκα τίνων λόγων ὀφείλουν. Ἐπομένως ἀπαιτεῖται χρονικὸν διάστημα, καὶ πρὸ τῆς ἄλλης τετάρτης δὲν θὰ ἦναι δυνατόν νὰ δοθῶσιν.

ΛΟΜΒΑΡΔΟΣ. Διὰ τὴν ἐπερώτησιν περὶ Παγκάλη;

Θ. Α. ΖΑΪΜΗΣ. Εἶναι ἀδιάφορον, ἢ τὴν παρασκευὴν ἢ τὸ σάββατον, εἴρεσθαι εἰσιμοί.

ΛΟΜΒΑΡΔΟΣ. Ἀκούσατε, κ. πρόεδρε, δὲν ἔχει δυσκολίαν ν' ἀπαντήσῃ διὰ τὸν Παγκάλην καὶ τὴν παρασκευὴν.

ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ. Μία ἡμέρα νὰ ὁρισθῇ δι' ὅλα.

ΠΟΛΛΟΙ. Τὴν ἄλλην τετάρτην.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Λοιπὸν ἡ Βουλὴ παρεδέχθη μίαν ἡμέραν δι' ὅλας τὰς ἐπερωτήσεις, τὴν ἄλλην τετάρτην.

ΚΑΡΑΛΙΒΑΝΟΣ. Κύριοι, ἔχω καὶ ἐγὼ νὰ κάμω μίαν ἐρώτησιν, συνοδευομένην μὲ ἐν ἐλαφρὸν παράπονον. Γνωρίζετε ὅλοι τὰ παθήματα τῆς ναυτιλίας μας. Ἡ ναυτιλία, ἥτις εἶναι τόσον προσοδοφόρος εἰς τὸ ἔθνος μας, καὶ ἡ ὁποία διὰ τῶν ἰδίων δυναμειῶν τῆς προήχθη ἐκεί πού ἐρθασεν, αὐτὴ ὥρηναν ἂν δὲν ἔχῃ τὴν κυβερνητικὴν ἀρωγὴν, νὰ ἔχῃ τοῦλάχιστον τὴν εὐκολίαν ἐκείνην, τὴν ὁποίαν τῆς ἐχορήγησεν ὁ νόμος. Νόμος, κύριοι, τὸν ὁποῖον, ὄχι ἐξαιτίας ἡ σημερινὴ κυβέρνησις, ἀλλ' ὁποῖος ὑπουργὸς δι' ἀπλῆς ὑπογραφῆς κατέστρεψε· δὲν ἐσυλλογίσθη καὶ νὰ προκαλέσῃ ἐν Β. Διάταγμα πρὸς καταστροφὴν τοῦ νόμου ἐκείνου. Μὴ ἐκλάβετε τὸ πρᾶγμα, κύριοι, ὡς μικρόν, διότι ἐξ αὐτοῦ θ' ἀποδειχθῇ κατὰ πόσον εἶναι σιχαστοὶ οἱ νόμοι πλησίον ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἐρχονται νὰ τοὺς ἐφαρμόσουν. Εἶπον, ὅτι δὲν ἐννοῶ τὴν παροῦσαν κυβέρνησιν, ἀλλ' ἀπ' αὐτὴν ἀπαιτῶ τὴν διόρθωσιν. Μὴ ἐκλάβετε τὸ πρᾶγμα μικρόν, διότι πρόκειται περὶ μιᾶς κοινωνίας, ἡ ὁποία, ὀφείλομεν νὰ τὴν ὁμολογώμεν, εὐρίσκεται σήμερον εἰς νέκρωσιν, καὶ διὰ τὴν ὁποίαν μάλιστα πρέπει καὶ ἡ κυβέρνησις νὰ φρονίσῃ δι' ὅλων τῶν δυνατῶν μέσων ἵνα μὴ καταβληθῇ. Χθὲς ἰδιαίτερος κρώτησα τὸν κύριον ὑπουργὸν τῶν ἐξωτερικῶν, ἂν ἐν Κωνσταντινουπόλει διορίσθῃ λιμενάρχης, καὶ μοι εἶπεν, ὅτι εἰσέτι δὲν ἐγένετο ὁ διορισμὸς του. Δὲν θέλω νὰ ἐξετάσω τοὺς λόγους, διὰ τοὺς ὁποῖους ἐμποδίσθη μέχρι τοῦδε ὁ διορισμὸς τοῦ λιμενάρχου, διότι δὲν ἐπιθυμῶ νὰ ἐμβῶ ἐγὼ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ἐκείνην, τὴν ὁποίαν ἔχει δεδικῶς τὴν ἐπιθυμίαν ὁ εἷς ὑπουργὸς νὰ ἐξασκήτῃ καὶ ἐπι-

μελεῖται τὰ περὶ αὐτῆς, ἀφοῦ μάλιστα γνωρίζῃ κατὰ πόσον ἡ λιμενικὴ ἀρχὴ εἶναι οὐσιώδης εἰς τὴν ἑλληνικὴν ναυτιλίαν. Νομίζω λοιπὸν ὅτι ὁ διορισμὸς τοῦ κ. λιμενάρχου θελεῖ γίνεαι ὅσον τὸ ταχύτερον, καὶ περὶ τούτου δὲν ἔχω νὰ εἶπω τίποτε περισσότερον, παρὰ νὰ παρακαλέσω τὸν κ. ὑπουργὸν τῶν ἐξωτερικῶν παρόντα ὄντα, νὰ σπεύσῃ ἱκανὸς διορίσθαι ἓνα λιμενάρχην.

Ἐρχομαι δὲ νὰ ὑπενθυμίσω ἐν ἑτέρον εἰς τοὺς κ. ὑπουργοὺς τῶν ἐξωτερικῶν καὶ τῶν ναυτικῶν. Κατὰ τὸ 1858, κατὰ μάρτιον μῆνα, ἐψηφίσθη νόμος περὶ συστάσεως λιμενικοῦ τμήματος παρὰ τῷ ἐμπορικῷ γραφεῖω ἐν Κωνσταντινουπόλει (θόρυβος). περὶ συστάσεως, λέγω, λιμενικοῦ τμήματος ὁρισμένως ἐν Γαλατῇ, καὶ κατὰ τὸ ἴδιον ἔτος νομίζω, τὸν Ἀπρίλιον μῆνα, ἐξεδόθη Β. Διάταγμα περὶ ἐκτελέσεως, τὸ ὁποῖον καὶ ἐπραγματοποιήθη· ἐυστάθη τὸ τμήμα αὐτὸ ἐν Γαλατῇ διευθυνόμενον, ὡς μὴ ὀφείλουν, ὑπὸ ἐνὸς γραφείου τοῦ ἐμπορικοῦ γραφείου καὶ τοῦ λιμενάρχου μὴ ἔχοντος τὴν ἀξίαν ἐκείνην, τὴν ὁποίαν ὁ λιμενάρχης φέρει εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ Κράτους, εὐρισκόμενον καὶ ὡς ἓνα βαθμὸν ἀνώτερον τοῦ κλητῆρος, καὶ ἐπικαλούμαι τὴν προσοχὴν τοῦ κυρίου ὑπουργοῦ τῶν ἐξωτερικῶν καὶ ναυτικῶν, ὅπως διὰ νόμου περιβλήθῃ ἡ λιμενικὴ ἀρχὴ ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ ὡς εἰδικώτερον πρὸς τὸ συμφέρον τῆς ὑπηρεσίας, καὶ πρὸς τὸ συμφέρον τῶν ναυτιλλομένων. Τὸ τμήμα ἐγκαθιδρύθη ἐν Γαλατῇ, καὶ ὁμολογουμένως οἱ ναυτιλλόμενοι εὐρίσκον τὴν εὐκολίαν· διότι, κύριοι, πρέπει νὰ γνωρίζετε καὶ νὰ πιστεύετε, ὅτι ἀπὸ μίαν καὶ μόνον ὁρὰν δύναται ἐν πλοῖον νὰ χάσῃ ἐν ταξείῳ· ἀπαιτεῖται ἡ λιμενικὴ ἀρχὴ νὰ ἦναι εἰς θέσιν ὅπως αὐτὰ εὐάνη τὸ πλοῖον, ἐξέρχεται ὁ πλοῖαρχος, ἐτοιμάζῃ τ' ἀποδημητήριά του ἐγγράφα καὶ ἀναχωρῇ· διότι τούναντιον ἂν χάσῃ πολλάκις μίαν, δύο ἢ τρεῖς ὥρας μεταβάλλεται ὁ καιρὸς καὶ ἐμποδίζεται ἐπὶ ἓνα καὶ πλέον μῆνα, καὶ κατ' αὐτὴν τὸν τρόπον καταστρέφεται. Τοῦτο τὸ γνωρίζουν ὅσοι οἱ ναυτικοί, ὅσοι εὐρίσκονται καὶ ἐντὸς ἀκμῆς τῆς Βουλῆς, καὶ τοῦτο γνωρίζουσιν ὅλοι, ὅσοι ἐπισκέφθησαν ἢ εἶδον τὴν Κωνσταντινουπόλιν.

ΠΑΠΠΑΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ. Δὲν εἶναι ἐπερώτησις αὐτή.

ΚΑΡΑΛΙΒΑΝΟΣ. Αὐτὸ εἶναι πολὺ σπουδαῖον, κ. Παππαμιχαλόπουλε, δὲν εἶναι μικρὸν τὸ πρᾶγμα.

ΠΑΠΠΑΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ. Ἐγὼ ἀπεναντίας ἀποδίδω ὅλην τὴν σπουδαιότητα εἰς τὸ ζήτημα αὐτό.

ΚΑΡΑΛΙΒΑΝΟΣ. Νομίζω, ὅτι δὲν ἔμπορὸν νὰ ἦναι γνωστὰ αὐτὰ τὰ πρᾶγματα, καὶ ὅταν ἔλθω ἐγὼ νὰ εἶπω μόνον, ὅτι μετατίθη ὁ λιμενάρχης, τότε θὰ μοῦ εἴπαι· τί με τοῦτο;

ΠΑΠΠΑΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ. Νὰ τὸ ἀναπτύξαι λοιπὸν.

ΚΑΡΑΛΙΒΑΝΟΣ. Αὐτὸ λέγω λοιπὸν. Κατὰ τὸ 1866 τὸ τμήμα τοῦτο, τὸ ὁποῖον παρέσχεν τόσην εὐκολίαν εἰς τοὺς ναυτιλλομένους μετατίθη εἰς Πέραν, πολὺ μακρὰ ἀπὸ τοῦ τόπου ἐκείνου, ὅπου οἱ ναυτικοί μας ἔχουν τὴν μεγαλειτέραν εὐκολίαν καὶ πολλάκις συνέβησαν δυστυχήματα, συνέβησαν ζημίαι μεγάλαι, διότι δὲν ἔδυναντο οἱ ναυτικοί μας νὰ ἔχωσιν ἐν ὥρᾳ ὅλα τ' ἀναγκαῖα ἐγγράφα των· ἐνταῦθεν συμβαίνουν πολλὰ παράπονα καὶ δικαία παράπονα, καὶ καθ' ἐκαστὴν ἔχομεν ἀλληλογραφίας σπουδαίας με τοὺς ναυτικούς μας, μόνον καὶ μόνον διὰ τὸν λόγον τοῦτον, ὁ ὁποῖος διὰ τοὺς ναυτικούς μας εἶναι λίαν σημαντικός. Τὸ τμήμα αὐτό, καθὼς εἶπον, ἐάντιον βητοῦ νόμου, ὁ τότε ὑπουργὸς τῶν ναυτικῶν, νομίζω ὁ κ. Ἀρσένος, δι' ἀπλῆς ὑπογραφῆς, ἐνδίδει καὶ μεταφέρεται εἰς Πέραν. Ἐκτοτε, ἀπὸ τὸ 1866, μένει τὸ τμήμα αὐτὸ εἰς τὴν θέσιν ἐκείνην· ἐπειδὴ τὰ παράπονα ἐπαναλαμβάνονται, ἐπειδὴ παύονται ἔτη καὶ ἐλησμονήθη ὅλος διόλου αὐτὴ ἡ ὑπόθεσις· πιθανὸν νὰ μὴ ἐλθῇ ἐκείνη καὶ νὰ εὐρίσκεται καὶ εἰς ἀλληλογραφίαν τὸ ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν μετὰ τὸ ὑπουργεῖον τῶν

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΣΥΖΗΤΗΣΕΩΝ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Γ'. ΣΥΝΟΔΟΣ Α'.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΑ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΧΡΗΣΤΙΔΟΥ.

ΣΤΕΝΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΤΜΗΜΑ.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 49.

τῆς 14 Ὀκτωβρίου 1869.

(Τρίτη).

Ὡρα 12.

Μετὰ τὴν ἐκφώνησιν τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου, τῆς Βουλῆς ἐδρεθείσης ἐν ἀπαρτίᾳ, ἀντιγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως καὶ ἐπεκρινώθησαν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ. (ἀναγινώσκει). Ὁ πρόεδρος τοῦ ναυτικοῦ ἀπομαχικοῦ ταμείου ζητεῖ νὰ λάβῃ γνῶσιν τῶν εἰς τὴν Βουλὴν παρουσιασθεισῶν χθὲς ἀναφορῶν ναυτικῶν, ὅπως ἐξηγήσῃ εἰς τὴν Βουλὴν τίνας οἱ ὑπογράψαντες καὶ τίνα τὰ αἴτια.

ΤΙΝΕΣ. Εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τῶν ναυτικῶν.

ΝΙΚΟΛΑΪΜΟΣ. Αὐτὸς εἶναι ὑπάλληλος, καὶ ὅ,τι ἐνεργεῖται εἰς τὸ ταμεῖον, ἐνεργεῖται ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ναυτικῶν.

ΔΕΚΑΣ. Καὶ αὐτὸς διὰ τοῦ προϊσταμένου του ἔπρεπε νὰ ζητήσῃ, διότι ἄλλως θὰ ἔχωμιν ὅ,τι εἰχομεν περὶ τοῦ ὑπομοιράρχου.

ΝΙΚΟΛΑΪΜΟΣ. Ἐπρεπε νὰ ζητήσῃ διὰ τοῦ προϊσταμένου του τὰς πληροφορίες, διότι ἡ ὑπηρεσία ἐνεργεῖται διὰ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν ναυτικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Νὰ σταλῇ εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τῆς Βουλῆς, καὶ αὐτὴ θὰ ἐξετάσῃ τὰ πάντα.

ΠΑΠΠΑΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ. Ἡ ἀναφορὰ πρέπει ν' ἀπορρίψῃ.

ΤΡΙΓΓΕΤΑΣ. (ὑπουργὸς Ναυτικῶν). Νὰ σταλῇ εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τῶν ἀναφορῶν.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΣ. Νὰ σταλῇ ἡ ἀναφορὰ εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τῶν ναυτικῶν, καὶ νὰ προσκληθῇ ὁ κ. Ζωγγλὸς νὰ δώσῃ πῃ οὐ φορίας.

ΤΡΙΓΓΕΤΑΣ (ὑπουργὸς Ναυτικῶν). Τὸ ταμεῖον αὐτὸ τὸ ἀπομαχικὸν εἶναι σχεδὸν ἀνεξάρτητον ἀπὸ τὸ ὑπουργεῖον· ἔχει τὸ ὑπουργεῖον τὴν ἀνωτάτην ἐποπτείαν ἐπ' αὐτοῦ, ἀλλ' οὐχ ἥττον ἡ ἐπιτροπὴ ἐνεργεῖ ἐπ' αὐτοῦ καὶ εἶναι ἀνεξάρτητος εἰς τὰς ἐργασίας τῆς, ἔχει δικαιοδοσίαν λίαν ἐκτεταμένην, ὁ ὑπουργὸς δὲν ἔχει παρὰ νὰ θέσῃ τὸ ἐθεωρήθῃ. Ὁ πρόεδρος τῆς ἐπιτροπῆς ἐπληροφορήθη, φαίνεται, ὅτι ὑπεβλήθησαν κατ' αὐτῆς ἀναφοραὶ εἰς τὴν Βουλὴν, καὶ διὰ τοῦτο ζητεῖ νὰ ἱδῇ τὰς ἀνα-

φοράς· φρονῶ ὅτι τοῦτο δὲν εἶναι ἀντιπειθαρχικόν, διότι δὲν εἶναι τοιαύτη ἡ ὑπηρεσία, ὥστε ν' ἀντιπαῖνῃ εἰς τοὺς κανόνας· δὲν ὑποβάλλει ἀξιωματικὸς εἰς τὴν Βουλὴν ἀναφορὰν ζητῶν ἔνχ' ὁποιοῦνδήποτε ἀντικείμενον, ἢ παραπονούμενος διότι ἡδικήθη· ἡ ἐπιτροπὴ εἶναι ἀρχὴ σχεδὸν ἀνεξάρτητος. Φρονῶ λοιπὸν, ὅτι εἶναι δίκαιον νὰ σταλῶμεν τὴν ἀναφορὰν αὐτὴν εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τῶν ἀναφορῶν, καὶ νὰ ἐξετάσῃ τὴν ὑπόθεσιν· νομίζω δὲ ὅτι δὲν εἶναι κακὸν καὶ ἀντίγραφον νὰ δοθῇ εἰς τὸν πρόεδρον, ἵνα γνωρίζῃ καὶ αὐτὸς ὅτι τρέχει.

ΝΙΚΟΛΑΪΜΟΣ (ἀναγινώσκει). «Τὸ Ναυτικὸν ἀπομαχικὸν ταμεῖον εἶναι ἴδιον καὶ ἀναφαίρετον τῶν εἰρημνίων προσώπων κτήμα.»

ΠΟΛΛΟΙ. Δὲν πρόκειται περὶ τοῦτου.

ΝΙΚΟΛΑΪΜΟΣ. (ἀναγινώσκει). «Τὰ κεφάλαια τοῦ ἀπομαχικοῦ ταμείου κατατίθενται εἰς τὴν τράπεζαν ἐπὶ τόκῳ, διαχειρίζονται δὲ ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν ὑπουργοῦ (θέρουτος)». Θέλετε νὰ ἴδῃτε καὶ τὰ καθήκοντα τῆς ἐπιτροπῆς; (θέρουτος). Σὺ λέγεις ὅτι δὲν ἔχει κανὲν δικαίωμα ὁ πρόεδρος. Θὰ εἴθω εἰς τὸ ἔθιμα καὶ θὰ ἐκτανθῶ περισσότερον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ἡ ἐπιτροπὴ τῶν στρατιωτικῶν ὑπέβαλε τὴν ἐκθεσὶν τῆς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀξιωματικῶν· ἡ αὐτὴ ἐπιτροπὴ ὑπέβαλε καὶ ἄλλην ἐκθεσιν ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ στρατολογίας τοῦ ἔτους 1870, ὡσαύτως ἑτέραν ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ τῆς δυνάμεως τοῦ κατὰ γῆν στρατοῦ τοῦ 1870.

ΠΟΛΛΟΙ. Νὰ τυπωθῶσιν.

Θ. Α. ΖΑΪΜΗΣ (πρωθυπουργός). Διάταξις τις τοῦ περὶ δημοσίου λογιστικοῦ νόμου, ἡ τοῦ ἀρθροῦ 93, ἐπιβάλλει εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐσωτερικῶν τὸ καθήκον νὰ παρουσιάσῃ κατ' ἔτος εἰς τὴν Βουλὴν πῖνακα τῶν προϋπολογισθέντων ἐσόδων καὶ ἐξόδων τῶν δόμων κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος. Ἡ διάταξις αὕτη, ἂν δὲν ἀπατώμαι, ἀπὸ ἐξετελέσθη· τὸ ἔργον εἶναι οὐσιωδέστατον, διότι πρέπει οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ ἔθνους νὰ γνωρίζουν τὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν τῶν δόμων. Τὸν πῖνακα τοῦτον συνώδευσαν καὶ μεμικρὰν ἐκθεσιν, διὰ νὰ καταστήσω πλέον εὐάρεστον τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ἀριθμῶν. (Τὴν καταθέτει).

ΠΟΛΛΟΙ. Νὰ τυπωθῇ.

Θ. Α. ΖΑΪΜΗΣ. (πρωθυπουργός). Ὑποβάλλω ἑτέραν νομοσχεδίον.

ἢ ζητεῖ νὰ φωτισθῇ ἐπὶ μᾶλλον, προσκυνημένων τῶν ἐγγράφων· σήμερον ὅμως ζητοῦντες ἀριστῶς νὰ υποβληθῶσιν ἐγγράφα, τὰ ὅποια οὐδὲ οἱ ἴδιοι γνωρίζουσιν, οὐδὲ τὸ περιεχόμενον τῶν προσδιορίζουσι, δεικνύουσιν, ὡς εἶπον ἐν ἀρχῇ, ὅτι ἔχουσι μίαν οὐκ εὐκρινὴν ἰδέαν τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἐπερωτῶντος καὶ τῶν υποχρεώσεων τῆς Κυβερνήσεως.

Ἐπειτα τί σὲ εἶπεν ὁ ἀρμόδιος ὑπουργός, ἀπαντήσας εἰς τὴν ἐπερώτησιν τοῦ ἀξιότιμου ἐκ Ζακύνθου βουλευτοῦ; ἤρνηθη νὰ προσγράψῃ τὰ ἐγγράφα ταῦτα; ὅχι διδόναι· εἶπεν ἐκεῖνος, τὸ ὅποσον, μοὶ φαίνεται, ἔπρεπε νὰ ᾔνοι ἀποδεκτὸν καὶ νὰ μὴ δώσῃ ἀφορμὴν εἰς περαιτέρω συζήτησιν. Δὲν πρόκειται ὥντιν περὶ διπλωματικῶν ἐγγράφων, ὅποτε ὁ ὑπουργός δύναται νὰ εἴπῃ ὅτι ἡ ὑπόθεσις εἶναι ἐκκεντρικὴ καὶ δὲν δύναται νὰ προσαγάγῃ τὰ ἐγγράφα· πρόκειται ὅμως, ὅπως ὁ κ. ὑπουργός τῶν ἑσωτερικῶν καὶ πρέσβευς τῆς Κυβερνήσεως εἶπε, περὶ ἀντικειμένου, τὸ ὅποσον ἀκόμη δὲν ἀπεπερατώθη, καὶ ἔχει δικαίον νὰ εἴπῃ ὅτι ἐνὸςθεν δὲν ἀποπερατώθη, δὲν δύναται νὰ προσαγάγῃ τὰ ἐγγράφα, διότι φυσικῶς τῷ λόγῳ ἡ ἐπερώτησις καὶ συζήτησις πρέπει νὰ περιστραφῇ ἐπὶ πραγμάτων τετελεσμένων καὶ οὐκ ἐλλοπόντων νὰ τελεσθῶσιν. Ἡ ἐπερώτησις ἀφορᾷ πράξιν τῆς Κυβερνήσεως ἢ παραλείπειν. Ὅταν ἡ Κυβέρνησις λέγῃ ὅτι αὐτὴν τὴν πράξιν, τὴν ὅποιαν θέλετε νὰ υποβάλλετε ὑπὸ τὸν ἐλεγχον τῆς Βουλῆς, ἀκόμη δὲν ἀπεπεράτωσα, ἐργάζομαι ἐπ' αὐτῆς, πῶς θέλετε νὰ προλάβετε τὴν ἐνέργειαν τῆς ἐτελεστικῆς ἐξουσίας; διότι εἶναι ἐνδεχόμενον, ἡ ἀποπεράτωσις τῆς ὑποθέσεως νὰ καταστήσῃ περιττὴν τὴν ἐπερώτησιν τοῦ κ. Λομβάρδου. Βλέπετε λοιπὸν ὅτι καὶ διὰ τὸν ἑν λόγον καὶ διὰ τὸν ἄλλον ἡ συζήτησις ἢ σημερινὴ περὶ τῆς καταθέσεως τῶν ἐγγράφων, τὰ ὅποια ὁ κ. Λομβάρδος ἐζήτησιν, εἶναι πρόωρος. Ὅταν γίνῃ συζήτησις ἐπὶ τῆς οὐσίας τῆς ἐπερωτήσεώς του, τότε ἀναντιρρήτως ἡ Βουλὴ, ἀφοῦ ἀκούσῃ τὴν ἀπάντησιν τοῦ κ. ὑπουργοῦ καὶ τὴν ἀνταπάντησιν τοῦ κ. Λομβάρδου, καὶ ἴδῃ τὰ ἐγγράφα, τὰ ὅποια ὁ ἀρμόδιος ὑπουργός θεωρεῖ ἀναγκαῖα νὰ υποβάλλῃ, ὅ ἀπορρασίση, ἐάν τὰ ἐγγράφα αὐτὰ ᾔνοι ἀρκούντα ἢ ἂν πρέπει νὰ υποβληθῶσι καὶ ἐκεῖνα, τὰ ὅποια ἐζήτησιν ὁ ὁποῖός τις βουλευτὴν τὴν ἐπερώτησιν.

ΛΟΜΒΑΡΔΟΣ. Δὲν παραξενεύομαι καὶ ἐγὼ, ἐάν ὁ ἀξιότιμος ὑπουργός τῆς Παιδείας ἤλθῃ νὰ μοὶ δώσῃ μαθηματικὰ κοινοβουλευτικὰ· ἐάν ὁ ἀξιότιμος ὑπουργός τῆς Παιδείας ἤλθῃ νὰ διδάξῃ καὶ ἐμὲ καὶ σὲ, πῶς ἐννοεῖ τὸ δικαίωμα τῆς ἐπερωτήσεως καὶ ποῖα εἶναι τὰ δικαιώματα, τὰ ὅποια ὁ βουλευτὴς ἐξασκεῖ συνεπείᾳ τοῦ δικαιώματος τούτου τῆς ἐπερωτήσεως. Ὅταν ὁ ἀξιότιμος ὑπουργός τῆς Παιδείας διατρίβῃ 20 ἐτη ἐν τῷ τῶν κοινοβουλίων καὶ λευκανθῇ καὶ αὐτοῦ ὀλίγον ὁ μύσταξ, τότε ὅ ἀκούσω μετὰ μεγάλης προσοχῆς τὰ μαθήματα τοῦ περὶ ἐπερωτήσεων καὶ περὶ δικαιωμάτων καὶ καθηκόντων κοινοβουλευτικῶν. Δὲν παραξενεύομαι λοιπὸν ἐάν ὁ κ. ὑπουργός τῆς Παιδείας τὴν γραμμὴν ταύτην ἐδιδάτῃ, παραξενεύομαι ὅμως, καὶ ἂς μοὶ συγχωρηθῇ νὰ μεταχειρισθῶ καὶ ἐγὼ τὰς αὐτὰς λέξεις, τὰς ὅποιας ὁ κ. ὑπουργός μεταχειρίσθη, παραξενεύομαι, λέγω, πῶς ὁ ἀξιότιμος πρωθυπουργός, ὁ ὅποιος εἰδικῶς ἔχει ὑπαρξὴν κοινοβουλευτικὴν χρονολογίαν τοιαύτην, ἡ ὅποια τοῦ δίδει τὸ δικαίωμα ν' ἀνταλλάττωμεν ἰδίαις κοινοβουλευτικὰς, πῶς ὁ ἀξιότιμος πρωθυπουργός, λέγω, ἐφέρει τὰς ἐστάσεις, τὰς ὅποιας ἐφέρειν ἐπὶ τῆς ἐπερωτήσεώς μου. Ἀφίνω λοιπὸν τὰς παρατηρήσεις τοῦ ἀξιότιμου ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας καὶ ἔρχομαι εἰς τὴν παρατήρησιν τοῦ ἐντίμου προέδρου τοῦ ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

Δὲν εἶναι σήμερον ἡ συζήτησις τῆς ἐπερωτήσεως· μάλιστα· ἀλλ' ἀκριβῶς, διότι σήμερον δὲν εἶναι ἡ συζήτησις τῆς ἐπερωτήσεως, ἔχω διὰ τοῦτο ἀνάγκην τῶν ἐγ-

γράφων, διότι ἡ προσαγωγή τῶν ἐγγράφων ἡμπορεῖ νὰ φωτισθῇ καὶ ἐμὲ καὶ νὰ εἴπω· κύριοι, κακὰ ἦσαν αἱ πληροφορίες, τὰς ὁποίας εἶχον, δὲν εἶναι ἀνάγκη πλέον νὰ προχωρήσῃ ἡ συζήτησις αὕτη. Ἀκριβῶς λοιπὸν, διότι δὲν εἶναι σήμερον ἡ συζήτησις τῆς ἐπερωτήσεως, ἔχω ἀνάγκην τῶν ἐγγράφων· δὲν εἶναι ὅρθ. λοιπὸν ἡ ἰδέα ὅτι, ὅταν ἴδῃ ὁ ὑπουργός κατὰ τὴν ἡμέραν, τὴν ὅποιαν θὰ προσδιορίσετε διὰ τὴν συζήτησιν τῆς ἐπερωτήσεως, καὶ εἴπῃ εἰς τὴν Βουλὴν· τοῦτο καὶ τοῦτο πρόκειται περὶ αὐτῆς τῆς ὑποθέσεως, εἴθε εὐχαριστήσομαι εἰς αὐτὰ, τὰ ὅποια εἶπον, ἡ νομίζετε ὅτι πρέπει νὰ προσαγάγῃ τὰ ἐγγράφα τὰ ζητηθέντα; τότε καθὼς πολὺ ὀρθῶς παρετήρησε ὁ ἀξιότιμος κ. Κουμουνοδόρος, ἑνας ὑπουργός, ὁ ὅποιος ἔχει καὶ πρέπει νὰ ἔχῃ ἐξ ἀνάγκης τὴν πλειοψηφίαν, (διότι εἴν δὲν τὴν ἔχῃ δὲν ἡμπορεῖ νὰ μείνῃ ὑπουργός,) τότε ὁ ὑπουργός εἶναι δεικνύων ὅτι ἡ πλειοψηφία θὰ τοῦ εἴπῃ· μάλιστα, κύριε ὑπουργέ, ἐπιείθεμεν εἰς αὐτὰ, τὰ ὅποια εἶπες, εἶναι ὅρθ. ἐκεῖνα, τὰ ὅποια λέγεις, δὲν ἔχομεν ἀνάγκην ἐξετάσεως. Ἀλλὰ τὸ Σύνταγμα μᾶς δίδει τὸ δικαίωμα νὰ δυσπιστῶμεν εἰς τοὺς λόγους σας καὶ θε παραβῶμεν τὸ καθῆκόν μας, ἐάν δὲν δείξωμεν ἡμεῖς, ἡ ἀντιπολίτευσις, ὅτι δυσπιστῶμεν εἰς τοὺς λόγους σας. Αὕτη εἶναι ἡ τάσις μας, αὕτη εἶναι τὸ καθῆκόν μας, αὕτη εἶναι ἡ υποχρέωσις, τὴν ὅποιαν μᾶς ἐπιβάλλει ὁ θεμελιώδης Νόμος. Εἰς τοὺς λόγους σας λοιπὸν πρέπει νὰ δυσπιστῶμεν, καθὼς ἡ πλειοψηφία σας πρέπει νὰ εἴσῃ πιστή. ἔχομεν ἐγγράφα περὶ τῆς πράξεως, τὴν ὅποιαν σὲ κατήγγειλα ἀπὸ τοῦ ὅρκου, τὰ ζητῶ.

Δὲν ἐξεπαινώθη, λέγει, ἡ ὑπόθεσις· ἀφοῦ τὴν ἐξεπαινώσω τότε ζητήσατε λόγον· ἀφοῦ τελειώσω τὴν ὑπόθεσιν, τότε ἔχω νὰ εἴσῃ δώσω πληροφορίες, τότε ἔχω νὰ εἴσῃ δώσω εὐθύνην. Καὶ ἂν δὲν τὴν ἐξεπαινώσῃ, κύριε ὑπουργέ, ποτέ! καὶ ἂν δὲν τὴν ἐξεπαινώσῃ δι' ὅσον διάστημα μένει εἰς τὸ ὑπουργεῖον; ἂν καθὶ φέρῃ, ὅτι γίνεται ἡ ἐπερώτησις καὶ ζητηθῇ νὰ φέρῃ τὰ ἐγγράφα, λέγει, δὲν τὴν ἐξεπαινώσα· εἶναι τοῦτο περιέργως ἀντικείμενος ἀντικρὺ τῆς ἰδέας τοῦ Συνταγματισμοῦ;

Ἀλλὰ διὰ νὰ εἴσῃ δείξω, κύριοι ὑπουργοί, ὅτι τὸ καθῆκόν, τὸ ὅποσον ἐπιβάλλει τὸ Σύνταγμα εἰς ἡμᾶς τὴν μειοψηφίαν νὰ μὴ πιστεύωμεν τοὺς λόγους τῶν ὑπουργῶν, ἔχει τὴν αἰτίαν του, ἔρχομαι εἰς τὸ σημερινὸν παράδειγμα. Μᾶς λέγετε δὲν πρέπει νὰ καταθέσῃτε τὰ ἐγγράφα, διότι ἡ ὑπόθεσις δὲν ἐξεπαινώθη· σὲ κοινοποιῶ λοιπὸν (καὶ δὲν τὸ εἶπον προηγουμένως, διότι ἤθελον ν' ἀρῇσω εἰς τὸ ὑπουργεῖον διέξοδον) ὅτι ἡ ὑπόθεσις εἶναι ἐξεπαινωμένη· δικταγὴ ἐστάλη εἰς τὸν ταμίαν Ζακύνθου λέγουσα· παῦσι πλέον νὰ προχωρῇ ἐπ' αὐτῆς τῆς ὑποθέσεως, διότι ἡμεῖς ἐφροντίσαμεν νὰ τὰ οἰκονομήσωμεν, μὴ ζητῆς πλέον ἀπὸ τὸν Παγανίλην χρήματα, διότι ἡμεῖς τὰ ἐλογαριάσαμεν ὡς ἐξοδα ὁδοπορικὰ. Εἶναι τοῦτο ἀληθὲς ἢ ὅχι; Ἐάν δὲν ᾔνοι ἀληθὲς διαφύσκατέ με· εἶναι διακεκριμένη ἡ ὑπόθεσις, κύριε ὑπουργέ, καὶ ἔρχεσθε ἐδῶ καὶ μᾶς λέγετε δὲν ἐξεπαινώσα τὴν ὑπόθεσιν καὶ δὲν καταθέτω τὰ ἐγγράφα; καὶ ἔρχεσθε νὰ διακηρύσσῃτε τὸ δικαίωμα τὸ ἀπόλυτον τοῦ βουλευτοῦ νὰ πληροφορηθῇ, ἀρνούμενοι τὴν κατάθεσιν τῶν ἐγγράφων ἐπὶ μίᾳ ὁρισμένης πράξεως, ἐπὶ καταχρᾶσεως χρημάτων ἐκ μέρους ἐνὸς ἀνωτέρου διοικητικοῦ ὑπαλλήλου; Δὲν συλλογιζέσθε τὴν θέσιν, τὴν ὅποιαν δημιουργεῖτε διὰ τὸν ὑπαλλήλόν σας; δὲν θέλω νὰ εἴπω διὰ σὲ· εἶπον προηγουμένως, καὶ τὸ πιστεύω ἀκόμη, ὅτι ὁ ὑπουργός τῶν ἑσωτερικῶν δὲν εἶχε πλήρη γνῶσιν τῆς ὑποθέσεως ταύτης· κατηγορεῖται εἰς ἀνώτερος διοικητικὸς ὑπαλλήλος ῥητῶς, ὡς καταχραστὴς χρημάτων, σὲ ζητοῦμεν τὰ ἐγγράφα. Τὰ ἐγγράφα, τὰ ὅποια ἔχετε, ἢ τὸν ἀθωώνουν ἢ τὸν ἐνοχοποιῶν, ἐάν τὸν ἀθωώνουν πρὸς τί διατάξετε νὰ τὰ παρουσιάσῃτε; ἐάν ὁ Νομάρχης, ὁ ὅποιος κατηγορεῖται ὡς κλέπτης, ἢ ὡς κλέφτης, διατί δὲν εἴρετε τὰ ἐγγράφα ἐνώπιον τῆς δικαιοσύνης; νὰ

των, ἢ καὶ αὐτοὶ νὰ ψηφοφορῶσιν· ἀλλὰ εἰν ἐμποδίσωμεν τὴν στιγμήν τῆς ψηφοφορίας, ὁ ἀνῆλιξ, ὁ ἐτεροδημότας, ὁ ἀπών, νὰ μὴ δύναται νὰ ψηφοφορῇ οἰκαιοθελῶς, νὰ ἀπέχῃ ἀπὸ τὴν ψηφοφορίαν, τότε καταρθώσμεν ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ζητοῦμεν, καὶ τοῦτο συνίσταται εἰς ἕνα ὅρκον ἐνώπιον τῆς ἐρορευτικῆς ἐπιτροπῆς.

Ι. ΦΛΕΣΣΑΣ. Ὅλοι ἐπίορκοι θὰ γίνωνν.

ΙΑΚΩΒΑΤΟΣ. Ἄς υποθέσωμεν ὅτι προσέρχεται ὁ ἀνῆλιξ δεκαπενταετής καὶ θέλει νὰ ψηφίσῃ, ὁ ἐνδιαφερόμενος λέγει ἐσὺ εἶσαι ἀνῆλιξ· ἀλλὰ πῶς θὰ κρίνῃ αὐτὴν τὴν στιγμήν, ἐπεὶ δὲν ἔχομεν δικαστήριον νὰ δικάσῃ, οὐδὲ εἶναι δυνατόν νὰ συστηθῶν δικαστήρια· τί τὸ ποιητέον λοιπόν; Τὸ ποιητέον εἶναι νὰ προτιμήσωμεν τὴν ποινικὴν καταδίωξιν καὶ νὰ τοῦ εἰπωμεν, εἶσαι ἐσὺ ὑπεύθυνος τῆς πράξεως, εἰν ἦσαι ἀνῆλιξ καὶ ὀρκισθῇς, εἰν ἦσαι ἐτεροδημότης, εἰν παρουσιάξῃσαι μετ' ἄλλον ὄνομα, εἰν ψηφοφορῇς ἀντὶ ἀποδιδώσαντος ἢ ἀπόντος, ἢ δις ὑπὸ τὸ ἴδιόν σου ὄνομα ὀρκίσου, ἀλλ' ἤξευρε, ὅτι ἔχομεν τὰς ἀποδείξεις καὶ θὰ καταδιώχῃς· εἶναι ἀδύνατον δι' ἄλλων συμφέροντα νὰ γίνῃ τις ἐπίορκος.

Ι. ΦΛΕΣΣΑΣ. Ἐν ἦναι 5—6 ἐτών;

ΙΑΚΩΒΑΤΟΣ. Εἶναι ἐνστάσις αὕτη, ἀλλὰ δὲν ἀκυροῖ αὐτὸ κατὰ μέγα μέρος· ὅταν θέσωμεν λοιπόν τὸν ψηφοφόρον μετὰ τῆς καταδίωξεως καὶ οὐδενὸς συμφέροντος, οὗτος εἶναι ἀδύνατον νὰ προσέλθῃ καὶ διὰ τοῦτο μετ' ἕνα μόνον ὅρκον κατὰ τὴν πρότασιν ταύτην νομίζω, ὅτι θέλωμεν ἀπορῦγει, δὲλας τὰς καλπονοθεύσεις. (Ἀναγινώσκειται τὸ νομοσχέδιον.)

ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΝ

περὶ νοθεύσεως τῶν ἐκλογικῶν καταλόγων.

Ἄρθρον 1. Ὁ κατὰ πᾶσαν βουλευτικὴν, ἐπαρχιακὴν καὶ δημοτικὴν ἐκλογὴν ὑποψήριος, ἢ ὁ ἀντιπρόσωπος, ἢ ὁ ἀναπληρωτής αὐτοῦ ἔχει δικαίωμα νὰ ἐπιβάλλῃ τὸν ἐπόμενον ὅρκον εἰς πάντα προσερχόμενον εἰς ψηφοφορίαν.

Ἄμφω ὅτι εἶμαι ὁ ἐγγεγραμμένος ἐκλογεὺς (δεῖνα), ὅτι εἶμαι ἡλικίας εἰκοσιενὸς ἐτῶν συμπληρωμένων, καὶ ὅτι κατὰ τὴν ἐνεργουμένην ἐκλογὴν δὲν ἐψήρισα, οὐδὲ θέλω ψηφίσαι ἐν ἄλλῳ δήμῳ ἢ δις ἐν τῷ δήμῳ μου.

Ὁ ὅρκος δίδεται ἐνώπιον τῆς ἐρορευτικῆς ἐπιτροπῆς, σημειούμενος ἐν τοῖς πρακτικοῖς καὶ ὑπογράφόμενος ὑπὸ τοῦ ὀμνούντος, γινώσκοντος τυχὸν γράμματα.

Ἄρθρον 2. Ἐν ὅ οὕτως ὀρκισθεὶς καταμνηνθῇ μὲν ἐντὸς ἐνὸς ἔτους ἀπὸ τῆς ὀρκωμοσίας, ἀποδειχθῇ δὲ, ἐναντίον τοῦ ὀριστικοῦ ἐκλογικοῦ καταλόγου, ψευδορκήσας ἢ ἐπιδορκήσας κατὰ τι, τιμωρεῖται μετ' φυλάκισιν ἐξ μηνῶν μέχρις ἐνὸς ἔτους.

Ἄρθρον 3. Ὅστις τῶν προσερχομένων εἰς ψηφοφορίαν ἀποπειρήθῃ τὸν ἀνωτέρω ὅρκον τῆς ταυτότητος τοῦ προσώπου, τῆς νομίμου ἡλικίας, καὶ τῆς μιᾶς μόνης ψηφοφορίας, ἀποπέμπεται παραχρῆμα χωρὶς νὰ ψηφίσῃ.

Ἄρθρον 4. Καταμνηνθέντος τοῦ ἐκλογέως ἐπὶ ψευδορκίᾳ περὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ, ἢ ἀνακριτικῇ ἀρχῇ ὑποβάλλει αὐτεπαγγέλτως καὶ ἀπαραιτήτως καὶ συνάμα εἰς ἀνάκρισιν καὶ τὸν δήμαρχον τὸν ἐγγράψαντα ὡς ἐκλογέα τὸν ἀνῆλικα, μετ' οὗ καὶ συγκατηγορεῖ αὐτὸν ὡς συναιτίον, καταδικαζόμενον κατὰ τὰς ἀποδείξεις εἰς τὴν αὐτὴν ποινὴν τῆς φυλάκισις, εἰς πᾶσιν ἀπὸ τῆς δημοτικῆς ἀρχῆς καὶ εἰς στέρεσιν τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων ἐπὶ τέσσαρα ἔτη.

Ἄρθρον 5. Οἱ ἐπὶ τοῖς ἀνωτέρω ἀδικήματι μνησθέντες ἢ καὶ κατηγορηθέντες οὐδέποτε προφυλακίζονται.

Ἄρθρον 6. Ἡ ἀνάκρισις τῶν τοιούτων ἀδικημάτων γίνεται φανερά καὶ δημοσίᾳ, κλητευομένων ἐκαστοτε τοῦ τε μνηστοῦ καὶ

τοῦ μνησθέντος, ἢ τοῦτου ἀπόντος, δύο ἐκ τῶν πλησιεστέρων συγγενῶν αὐτοῦ, γνωστῶν ἐν τῷ τόπῳ, καὶ δὲν δύναται νὰ διαρκέσῃ πλέον τῶν τριάκοντα ἡμερῶν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 14 Ὀκτωβρίου 1869.

Οἱ Βουλευταὶ

Γεώργιος Τυπάλδος Ἰακωβάτος, Χαράλαμπος Τυπάλδος Ἰακωβάτος.

Παρακαλῶ λοιπὸν τὴν Βουλὴν νὰ διατάξῃ τὴν ταχείαν τύπωσιν αὐτοῦ τοῦ νομοσχεδίου καὶ ὑποβληθῇ εἰς τὴν συζήτησιν τῆς Βουλῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ἐρχόμεθα, κύριοι, εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν. Προεξίτε, διότι εἶναι τρίτη ἀνάγνωσις.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ. (Ἀναγινώσκει.)

ΣΧΕΔΙΟΝ ΝΟΜΟΥ.

Ἄρθρον 1.

Ἐπιτρέπεται εἰς τὴν Κυβέρνησιν ν' ἀγοράσῃ ἑτοιμον οἰκῆμα ὅπως χρησιμεύῃ ὡς δημόσιον γραφεῖον τοῦ ἐπὶ τῶν ναυτικῶν ὑπουργείου.

Ἄρθρον 2.

Πρὸς ἀγορὰν τοῦ οἰκήματος αὐτοῦ ἡ κυβέρνησις δύναται νὰ συνομολογήσῃ δάνειον ἐπὶ τόκῳ οὐχὶ μείζονι τοῦ 8 τοῖς 0/0 εἴτε μετὰ τραπεζίης, εἴτε μετὰ τῶν παρ' ἡμῖν εὐεργετικῶν ταμείων, εἴτε μετὰ ιδιωτῶν καὶ ἐπὶ ὑποθήκῃ τοῦ ἀγορασθησομένου οἰκήματος.

Ἄρθρον 3.

Πρὸς ἀπότισιν τῶν τόκων καὶ τοῦ χρεωλύτρου τοῦ δανείου αὐτοῦ ὀρίζονται δραχμαὶ ἑπτακισχίλια κατ' ἔτος ἐκ τοῦ κεφαλαίου τῶν ἐνοικίων τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν ναυτικῶν.

Ὁ ὑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν
Δ. ΤΡΙΓΓΕΤΑΣ.

Ὁ ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν
Α. Δ. ΑΥΓΕΡΙΝΟΣ.

ΚΟΙΝΟΥΝΛΟΥΡΟΣ. Μερικὰς παρατηρήσεις θὰ κάμω εἰς τὸν κ. ὑπουργόν. Πρῶτον, κύριε, ἐγὼ προσωπικῶς προτιμῶ τὴν κατασκευὴν παρὰ τὴν ἀγορὰν οἰκίδων· νομίζω, διότι καταλληλότερον καὶ ἐπωφελέστερον εἶναι τοῦτο, ὅταν ἡ οἰκία κατασκευάζεται νῆα γίνεται ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν, ἐνῷ ἡ ἀγοραζομένη δὲν ἔχει τὰ πλεονεκτήματα ταῦτα. Ἡμπορεῖ νὰ ἦναι μεγαλύτερα διὰ τὴν ἀνάγκην, διὰ τὴν ὁποίαν θὰ χρησιμεύσῃ, ἀλλ' οὐ καὶ τοιαύτη, ὥστε νὰ χρησιμεύσῃ καὶ δι' ἄλλην ἀνάγκην· ἴσα ὁ λόγος δι' ὃν ἐγὼ προτιμῶ τὴν κατασκευὴν τῆς ἀγορᾶς. Ἡ κατασκευὴ, ὅπως καὶ ἂν ἦναι, καὶ καλλιτέραν καὶ στερεωτέραν καὶ συμφορητέραν μετὰ τὰς ἀνάγκας θέλει δώσῃ οἰκίαν. Ἀλλ' ἐκτός τούτου νομίζω, ὅτι πρέπει νὰ καθιερωθῇ ἡ ἀρχὴ ν' ἀποφράζωμεν ὅσον εἶναι δυνατόν τὰ δάνεια. Οἱ σύστηροί, κύριοι, δὲν συγχωροῦν τὰ δάνεια, οὔτε ὅταν πρόκειται—ὁ κύριος πρόεδρος γελᾷ, ἀλλ' αὐτὸς θὰ δειχθῇ ἄλλοτε ὅτι εἶναι ἐπιβραβεύστερος τῶν ἄλλων εἰς τὰ δάνεια—οὔτε ὅταν πρόκειται περὶ ἔργων παραγωγικῶν. Ἀλλ' ἐγὼ δὲν εἶμαι τόσο ἀυστηρὸς, νομίζω ὁμῶς ὅτι ὅταν δὲν πρόκειται περὶ κατασκευῶν καὶ ἀναπορεύτων ἀναγκῶν καὶ σπουδαίων, δὲν πρέπει νὰ κάμνωμεν δάνεια. Τὰ δάνεια, κύριοι, ἔχουν αὐτὸ τὸ κακόν, διότι εὐκόλως παρασύρουν πρὸς τὴν σπατάλην, ἀλλὰ πολὺ χειρότερον εἶναι τὸ νὰ κάμνωμεν δάνεια διὰ νὰ κατασκευάσωμεν οἰκοδομήματα τινε μικρᾶς ἀξίας. Εἶναι τάχα τόσο ἐλασινὸς ὁ προϋπολογισμὸς μας καὶ ἡ κατάστασις τοῦ ταμείου, ὥστε δὲν ἡμποροῦν νὰ ἐξοδευθῶσιν ἐβδομήκοντα χιλιάδες δραχμῶν δι' ἀγορὰν ἐνὸς καταστήματος, ἀλλὰ νὰ δανεισθῶμεν, καὶ οὕτως ἀντὶ ἐβδομήκοντα χιλιάδων νὰ πληρώσωμεν μέχρι τέλους ἑκατὸν τεσσαράκοντα χιλιάδες τόκον καὶ χρεωλύσιν; Τὰ χρήματα, τὰ ὁποῖα θὰ ἐξέλθωσιν ἀπὸ

Θ. Α. ΖΑΪΜΗΣ. Αὐτὰ ὑπομνηστεύετε νὰ τὰ εἴπητε ἔξω, δὲν περνοῦν ἐδῶ. Δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως, κ. πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Θέλετε δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως;

ΠΟΛΛΟΙ. Μάλιστα, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Οἱ παραδεχόμενοι τὴν τροπολογίαν τοῦ κ. Μίληση, λέγουν ναι, οἱ μὴ παραδεχόμενοι λέγουν ὄχι.

(Εὐταῦθα γίνεται ἡ ψηφοφορία δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Κύριοι, ἐψηφίσθησαν ἐν ὧν 112· ἡ πρότασις ἀπερρίφθη διὰ ψήφων 74 κατὰ 38.

Αναγινώσκονται καὶ γίνονται δεκτὰ ἄντε ἀντιρρήσεις διὰ τρίτην φοράν τὸ 2 καὶ 3 ἄρθρον τοῦ ἐν λόγῳ νομοσχεδίου.

Ἀρχεται ἡ ἀνάγνωσις διὰ τρίτην φοράν τοῦ περὶ τῆς δυνάμεως τοῦ κατὰ θάλασσαν στρατοῦ νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ὁ κ. ναύαρχος ἔχει τὸν λόγον. Ὄριστε, κ. ναύαρχε.

ΝΙΚΟΛΑΪΜΟΣ. Κύριοι, τὰ πληρώματα τῶν Β. πλοίων ἐπιθυμοῦν νὰ μάθω εἶναι συμπληρωμένα ἀπὸ ἐθελοντὰς κληροῦχους.

ΤΡΙΓΓΕΓΑΣ. (Υπουργὸς τῶν Ναυτικῶν). Τελειώσατε καὶ σὺς ἀπαντῶ.

ΝΙΚΟΛΑΪΜΟΣ. Οἱ 83 μαθητευόμενοι πόθεν εἶναι, κληροῦχοι ἢ ἐθελονταί;

ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΤΩΝ ΝΑΥΤΙΚΩΝ. Καὶ κληροῦχοι καὶ ἐθελονταί.

ΝΙΚΟΛΑΪΜΟΣ. Κύριοι, ὁ περὶ ναυτικῆς ἀπογραφῆς νόμος τῆς 20 Ἀπριλίου 1867 ἀπαγορεύει τοὺς ἐθελοντὰς νὰ ναυτολογοῦνται καὶ (δοῦ) σὺς ἀναγινώσκω τὸν νόμον (ἀναγινώσκει). Τώρα λοιπὸν τὰ πληρώματα τῶν Βασιλικῶν πλοίων κατ' αὐτὸν τὸν νόμον δὲν πρέπει νὰ ναυτολογοῦνται ἀπὸ ἐθελοντὰς, ἀλλὰ ἀπὸ κληροῦχους. Ὁ νόμος οὗτος εἶναι πολὺ συμφέρον διὰ νὰ ᾔῃναι εἰς πλήρη ἐνέργειαν. Καὶ καθὼς φρονῶ, καὶ γνωρίζω, δι' αὐτοῦ τοῦ νόμου δὲν γίνεται ναυτολόγιον τῶν κληροῦχων διὰ τὰ πληρώματα τῶν Βασιλικῶν πλοίων, διότι κατὰ τὸ δεῦτερον ἄρθρον γίνεται ἡ ναυτολόγησις ἀπὸ ναυτικῶν, κατὰ τὸ ὅγδον ἄρθρον εἶναι μόνον ἐθελονταί. Ἡ ναυτολόγησις λοιπὸν, ἀφοῦ ἐφαρμοσθῇ αὐτός ὁ νόμος, ἔχει τ' ἀποτελέσματα ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα προσδοκῶμεν, διὰ νὰ ἔχωμεν καλὰ πληρώματα εἰς μίαν ἀνάγκην· ὅταν αὐτὸς ὁ νόμος τεθῇ εἰς ἐνέργειαν, τότε τὰ πληρώματα τῶν πλοίων θὰ ᾔῃναι ὅλως ναυτικοί, καὶ ἀφοῦ κάμουν τὴν θητείαν τους θὰ ἐμβοῦν εἰς τὴν ἐφεδρείαν κατατασσόμενοι εἰς τοὺς ἐλέγχους καὶ ὄντες πρόθυμοι εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Κυβερνήσεως.

Ἐάν ἐτζι, καθὼς λέγει ὁ ὑπουργός, δὲν πρέπει νὰ ᾔῃναι ἐθελονταί, διότι τὸ δημόσιον πληροῦναι περισσώτερον, ἐνῶ εἰς τοὺς κληροῦχους θὰ πληρῶνῃ ὀλιγώτερον. Κατὰ τὸν νόμον αὐτὸν δὲν ζῆμιονται τὰ πληρώματα, καὶ ὁ νόμος αὐτός, λέγω εἰς τὴν

Βουλὴν, νὰ ἐμβῇ εἰς ἐφαρμογὴν, καὶ ἀφοῦ ἐμβῇ εἰς ἐφαρμογὴν νὰ προσκληθῇ ὁ κ. ὑπουργός νὰ πρῇ ἓνα νόμον περὶ μισθοδοσίας, περὶ τῶν ἐθελοντῶν, νὰ ὀρίξῃ τὴν κατάταξιν τῆς μισθοδοσίας καὶ τὸν προβιδιασμόν. Βλέπετε πόσον συντελεστικὸς εἶναι ὁ νόμος αὐτός; μέχρι τοῦδε δὲν ὑπάρχει εἰς ἐνέργειαν· μαζὶ μὲ τὸν νόμον αὐτὸν νὰ ἔλθῃ καὶ ὁ τῆς μισθοδοσίας καὶ τῶν προβιδιασμῶν.

Ὁ κ. Βουλευτὴς Πιπῖνος μὲ ἔκαμε πολλὰς παρατηρήσεις, ὅτι οἱ θερμασταὶ κατατάσσονται μὲ 50 δραχμὰς καὶ ἔχουν παράπονον· ἐγὼ λέγω εἰς τὸ νομοσχέδιον, ὁ ὑπουργός τοὺς θερμαστὰς νὰ τοὺς διαμέσῃ εἰς τρεῖς τάξεις, οἱ πρωτοκαταταττόμενοι νὰ λαμβάνουν 40, οἱ ἄλλοι 50, καὶ οἱ ἀνώτεροι 60· παρακαλῶ λοιπὸν τὴν Βουλὴν νὰ ἐφαρμόσῃ αὐτὸν τὸν νόμον διὰ ν' ἀπολύσῃ τὸ ἔθνος τὰ καλὰ του. Εἰς τὸ νομοσχέδιον αὐτὸ τοῦ κ. ὑπουργοῦ τῶν ναυτικῶν ἔχει 171 ἀξιωματικούς, 229 ὑπαξιωματικούς καὶ λοιπούς· τὸ νομοσχέδιον αὐτὸ συμπεριλαμβάνει καὶ τοὺς ἀξιωματικούς τοῦ Βασιλικοῦ ναυτικοῦ, τοὺς ἐπιτάκτους τοὺς πρεσβύτας καὶ τοὺς τῶν λιμεναρχείων καὶ τῶν φάρων, τοὺς ὑπαλλήλους καὶ τοὺς ὁδηγούς. Κατ' ἐμὴν ιδέαν φρονῶ, ὅτι πρέπει νὰ ᾔῃναι ἀπὸ τοὺς ἀξιωματικούς τοῦ ναυτικοῦ καὶ τὰ πληρώματα τῶν πλοίων, καὶ τὰ πληρώματα τοῦ ναυστάθμου.

Ἐξακολουθεῖ καὶ περαιοῦται ἡ ἀνάγνωσις τοῦ ἐν λόγῳ νομοσχεδίου, τὸ ὁποῖον γίνεται δεκτὸν κατ' ἄρθρον διὰ τρίτην φοράν ὡς καὶ τὸ σύνολον.

Αναγινώσκεται καὶ γίνεται δεκτὸν κατ' ἀρχὴν καὶ κατ' ἄρθρον διὰ πρώτην φοράν, τὸ περὶ γύφου καὶ μυλοπετρῶν καὶ τὸ περὶ τῶν ἐν Κέρμῃ γαϊαθράκων Νομοσχεδίου.

ΜΗΛΑΛΛΑΣ. Τὸν κ. ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν θὰ ἐρωτήσω· ἡ ἐκμίσθωσις αὐτὴ γίνεται ὑπὸ τοῦ Δημοσίου, ἀλλ' ἐντὸς τῶν ὁρίων αὐτῶν ἐμπεριέχονται ἰδιωτικαὶ γαῖαι πολλαί, ὡς δημόσιαι θὰ παραχωρηθῶν ἢ ὡς ἰδιωτικαί;

ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ. Πάν ὅ,τι ἀνέκει εἰς τοὺς ἰδιώτας, ἀνέκει εἰς αὐτούς.

Κ. ΠΕΤΣΑΛΗΣ. Ὅλα τὰ μεταλλεῖα εἶναι ἐθνικά καὶ ὁ ἰδιοκτήτης λαμβάνει ἐν ποσοστόν.

ΔΕΚΑΣ. Ὡς πρὸς τὸν φόρον ἐπιμένω ἐγὼ νὰ ᾔῃναι ἐπὶ τοῦ ἀκαθαρίστου διὰ νὰ μὴ ἐπαναληθῇ τὸ σφάλμα, τὸ ὅποσον ἐγένεν ἐπὶ τῆς ἐταιρίας τοῦ Ροῦ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Λύεται ἡ συνεδρίασις. Λύριον ἔχομεν συνεδρίασιν. (Ὡρα 4 μ. μ.)

ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

